PROGRAMUL REGIONAL VEST 2021 – 2027

Raport de analiză intermediară (mid-term review – MTR PR Vest)

- Versiune martie 2025-

CUPRINS

Listă acronime ***3***

Context ***4***

1. Sinteza raportului MTR PR Vest 2021-2027 ..... ***4***

2. Metodologia utilizată pentru realizarea MTR ***7***

3. Prezentarea Programului și a stadiul implementării până la 31 decembrie 2024 ..... ***8***

3.1 Prezentarea Programului Regional Vest 2021-2027 8

3.2 Stadiul implementării PR Vest până la 31 decembrie 2024 9

4. Analiza progresului și provocărilor conform RDC 1060/2021 ..... ***24***

4.1 Recomandări specifice de țară (RST) 24

4.2 Contribuția la Planul Național Integrat în Domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC) 30

4.3 Contribuția la Pilonul European al Drepturilor Sociale (PEDS) 33

4.4 Analiza situației socio-economice 38

4.5 Progresele înregistrate în realizarea obiectivelor de etapă 42

5. Concluzii și propuneri ***45***

Anexe

ANEXA 1: PR Vest - obiective de politică, priorități , obiective specifice și acțiuni de implementare 52

ANEXA 2: Lista apelurilor lansate până la 31 decembrie 2024 56

ANEXA 3: Priorități & Obiective specifice: apeluri, contracte și plăți ..... **Error! Bookmark not defined.**

LISTĂ ACRONIME

AM PR Vest	Autoritate de Management a PR Vest
Legea 277/2021	Legea nr. 277/2021 pentru aprobarea Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 122/2020 privind unele măsuri pentru asigurarea eficientizării procesului decizional al fondurilor externe nerambursabile destinate dezvoltării regionale în România
MTR	Mid-term review (Analiză intermediară)
OP	Obiectiv de politică
OUG 23/2023	Ordonanța de Urgență nr. 23 din aprilie 2023 privind instituirea unor măsuri de simplificare și digitalizare pentru gestionarea fondurilor europene aferente Politicii de Coeziune 2021-2027
OUG 36/2023	Ordonanța de Urgență nr. 36 din 17 mai 2023 privind stabilirea cadrului general pentru închiderea programelor operaționale finanțate în perioada de programare 2014 – 2020
OUG 88/2020	Ordonanța de Urgență nr. 88 din mai 2020 privind instituirea unor măsuri, precum şi acordarea unui sprijin financiar pentru pregătirea portofoliului de proiecte în domenii strategice considerate prioritare pentru perioada de programare 2021 - 2027, destinat finanțării prin Programul operațional Asistență tehnică 2014 - 2020 (POAT 2014 - 2020) şi Programul operațional Infrastructură mare 2014 - 2020 (POIM);
OUG 122/2020	Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 122 din 29 iulie 2020 privind unele măsuri pentru asigurarea eficientizării procesului decizional al fondurilor externe nerambursabile destinate dezvoltării regionale în România
OS/RSO	Obiectiv specific/Regional Specific Object
PEDS	Pilonul European al Drepturilor Sociale
PNIESC	Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice
PNRR	Planul Național de Redresare și Reziliență
PR Vest	Program Regional Vest 2021-2027
RDC	Regulamentul Dispoziții Comune - Regulamentul (UE) nr. 1060/2021[1]
RST	Recomandare Specifică de Țară
RT	Raport de Țară

[1] Regulamentul (UE) nr. 1060/2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize.

CONTEXT

Analiza intermediară a Programului Regional Vest 2021-2027 (*MTR PR Vest*) este realizată în conformitate cu prevederile Art. 18[2] din RDC și are obiectiv principal evaluarea progresului, performanței și eficacității acțiunilor derulate în cadrul PR Vest în îndeplinirea obiectivelor asumate, astfel încât în baza acesteia să se poată emite decizia de utilizare a cuantumului de flexibilitate prevăzut la Art. 86 din RDC.

În cadrul *MTR PR Vest* este analizat modul în care sunt utilizate resursele alocate prin Program și sunt propuse modalități de a îmbunătăți implementarea PR Vest pentru a facilita atingerea obiectivelor propuse prin Program și impactul socio-economic preconizat.

1. SINTEZA RAPORTULUI MTR PR VEST 2021-2027

Raportul de Analiză intermediară pentru Programul Regional Vest 2021-2027 oferă o imagine de ansamblu asupra progresului înregistrat în implementarea Programului și a evoluției socio-economice a Regiunii Vest în contextul provocărilor identificate și a recomandărilor de țară emise de Comisia Europeană. Totodată, în cadrul acestuia, este evaluată contribuția PR Vest la atingerea obiectivelor strategice naționale în domeniile energiei și climei (PNIESC) și a drepturilor sociale (PEDS) și la reducerea disparităților socio-economice regionale.

Pe baza constatărilor acestei analize este propusă modalitatea de **alocare definitivă a cuantumului de flexibilitate** pentru implementarea eficientă a programului în anii următori și direcționarea fondurilor alocate PR Vest către domeniile și prioritățile strategice al UE și reflectate în Rapoartele de țară.

Rezultatele principale

Performanța generală a Programului

PR Vest are perspective reale de a avea o contribuție importantă la realizarea obiectivelor naționale și europene, în pofida provocărilor generate de data de aprobare a Programului și a modificărilor legislative privind implementarea programelor la nivel național (OUG 23/2023), modificării Programului pentru introducerea proiectelor etapizate și a calendarului de apeluri pentru acomodarea acestora.

[2] (a) noile provocări identificate în recomandările relevante specifice fiecărei țări, adoptate în 2024; (b) progresele înregistrate în implementarea planului național integrat privind energia și clima, dacă este cazul; (c) progresele înregistrate în punerea în aplicare a principiilor Pilonului european al drepturilor sociale; (d) situația socioeconomică din statul membru sau regiunea în cauză, cu accent deosebit pe nevoile teritoriale, ținând seama de orice evoluție negativă importantă din domeniul financiar, economic sau social; (e) principalele rezultate ale evaluărilor relevante; (f) progresele înregistrate în ceea ce privește îndeplinirea obiectivelor de etapă, ținând seama de dificultățile majore întâmpinate în implementarea programului; (g) pentru programele sprijinite din FTJ, evaluarea efectuată de Comisie în temeiul articolului 29 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (UE) 2018/1999.

Au fost lansate un număr de **61 apeluri de proiecte,** cu o alocare totală eligibilă lansată de **864.447.476 EUR**, din care valoare nerambursabilă de **849.701.683 EUR,** reprezentând **73,11 %** din alocarea financiară nerambursabilă a PR Vest.

Valoarea nerambursabilă (FEDR+BS) a celor **208 contracte semnate** până la finalul lui 2024 este de **513.924.234 EUR**, ceea ce corespunde unui procent de **44,22%** din bugetul nerambursabil al Programului. De asemenea, au fost efectuate plăți în valoare totală de **102.836.220 EUR** (**8,85%** din bugetul nerambursabil al Programului).

Aceste realizări reprezintă un progres important, raportat la contextul în care a demarat și se implementează Programul. Abordarea AM PR Vest a fost de lansa prioritar apelurile de proiecte pentru autoritățile publice care necesită elaborarea de Proiecte Tehnice și obținerea Autorizației de Construire și implică un timp mai lung de pregătire.

O atenție deosebită se va acorda în continuare implementării corecte și conforme a tuturor proiectelor. Pentru accelerarea implementării, AM PR Vest are în vedere o serie de acțiuni concrete: lansarea alocării rămase până la finalul anului 2025, ținând cont de capacitatea beneficiarilor de elaborare și implementare proiecte, relansarea de apeluri competitive pentru intervențiile pentru care nu a fost acoperită întreaga alocare și continuarea sesiunilor de instruire, atât a solicitanților cât și a beneficiarilor de finanțare, sesiunilor de comunicare a rezultatelor înregistrate în implementare, etc.

Stadiul îndeplinirii obiectivelor de etapă

Demararea propriu-zisă a implementării PR Vest a fost influențată de data de adoptare a acestuia, i.e. 7 octombrie 2022, cu impact și asupra celorlalte etape din ciclul de implementare ale unui program. Ulterior aprobării, modificările cadrului legislativ național, precum și necesitatea de aprobare a metodologiilor și criteriilor de selecție a operațiunilor de către Comitetul de Monitorizare (constituit în decembrie 2022), precum și derularea proceselor de consultare publică, au determinat ca primele apeluri de proiecte să fie lansate la sfârșitul anului 2023, majoritatea fiind lansate în 2024.

Procentul de realizare a obiectivelor de etapă este corelat cu stadiul implementării Programului

Provocările și recomandările specifice de țară relevante pentru Program

Recomandările de țară aprobate prin Pachetul de primăvară al anului 2024 se concentrează, la nivel general, pe necesitatea accelerării semnificative a punerii în aplicare a programelor politicii de coeziune. În mod particular, este inclusă o nouă recomandare, suplimentar față de cele care au stat la baza procesului de programare a PR Vest. Aceasta reflectă noile tendințe și obiective strategice ale UE, aceea de a furniza locuințe sociale pentru gospodăriile vulnerabile, în contextul adâncirii riscului de sărăcie și a necesității de a asigura măsuri complexe pentru reducerea acestuia. Majoritatea provocărilor prezentate în *Caseta 4* din Raport sunt aplicabile PR Vest și au fost luate în considerare în procesul de elaborare a Programului.

Contribuția la PNIESC

PR Vest contribuie semnificativ la dimensiunile *eficiență energetică și la decarbonizare* identificate în PNIESC, prin investiții în îmbunătățirea eficienței energetică (Prioritatea 3, RSO 2.1), a clădirilor rezidențiale multifamiliale și a clădirilor publice cu funcțiuni sociale, prin îmbunătățirea mobilității urbane multimodale sustenabile (Prioritatea 4, RSO 2.8), respectiv prin investiții care contribuie dezvoltarea și ameliorarea unei mobilități naționale, regionale și locale sustenabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale (Prioritatea 5, RSO 3.2).

Până la 31.12.2024, au fost create primele premise pentru asigurarea contribuției Programului la PNIESC prin semnarea a 25 contracte de investiții în eficiența energetică a clădirilor (Prioritatea 3, RSO 2.1), semnarea a 23 contracte de mobilitate urbană (Priorității 4 RSO 2.8), precum și a 9 contracte, în cadrul Priorității 5, RSO3.2.

Progresul în implementarea PEDS

PR Vest prevede acțiuni care vor contribui la realizarea dezideratului european de creare a unei Europe sustenabile, echitabile și favorabile incluziunii, dedicate oamenilor și bunăstării acestora, prin intervențiile propuse în Prioritatea 1 (RSO 1.1, 1.3 și 1.4), Prioritatea 2 (RSO 1.2), Prioritatea 4 (RSO 2.8), Prioritatea 5 (RSO 3.2), Prioritatea 7 (RSO 5.1) și, în special în Prioritatea 6 (RSO 4.2 și 4.6).

Concret, finanțările din PR Vest vor contribui direct la următoarele principii PEDS: ***P1*** *Educație, formare profesională și învățare pe tot parcursul vieții*, ***P5*** *Locuri de muncă sigure și adaptabile,* ***P11*** *Îngrijirea copilului și sprijin pentru copii*, ***P20*** *Accesul la servicii esențiale*.

În plus, prin abordarea orizontală aplicată, întregul Program contribuie la principiile: ***P2*** *Egalitatea de gen*, ***P3*** *Egalitatea de șanse* și ***P17*** *Incluziunea persoanelor cu handicap,* AM PR Vest solicitând în Ghidurile de finanțare asumarea respectării obligațiilor privind respectarea acestor principii prin prevederea de soluții concrete în cadrul cererilor de finanțare. De asemenea, pentru a veni în sprijinul beneficiarilor AM PR Vest a elaborat o *Metodologie privind respectarea principiilor orizontale*.

Cu toate că implementarea primelor proiecte din cadrul PR Vest a demarat abia în 2024, se așteaptă ca Programul să contribuie în mod optim la Pilonul European al Drepturilor Sociale.

Analiza socio-economică și provocările majore identificate

Contextul socio-economic al Regiunii Vest nu s-a modificat esențial față de cel prezentat în documentul de Program, având în vedere perioada de timp relativ scurtă de când acesta a fost aprobat (7 octombrie 2022).

Prin urmare, se mențin disparitățile de dezvoltare între județele componente, dar și între localitățile din fiecare județ și între urban-rural, orașele mari continuând să polarizeze dezvoltarea.

De asemenea, continuă accentuarea declinului demografic, doar zonele din jurul marilor orașe au avut o tendință de creștere a populației, în timp ce zonele rurale, cele izolate sau montane au înregistrat scăderi.

Dezechilibrele pe piața muncii cauzate de declinul populației cu vârstă de muncă, migrația și ponderea scăzută a populației cu educație terțiară, a determinat UE să încadreze Regiunea Vest în categoria "regiunilor în capcana dezvoltării talentelor". Pentru a combate efectele negative ale acestui fenomen, UE, în urma lansării unui apel specific, a selectat Regiunea Vest pentru a primi asistență tehnică, alături de alte 11 regiuni din Europa, pentru identificarea de soluții pentru atragerea și menținerea talentelor în regiune.

În pofida acestor provocări, Regiunea Vest a înregistrat în anul 2022, un PIB/locuitor de 78% din media UE, ceea ce ar putea determina ca, în viitoarea perioadă de programare, Regiunea Vest să fie clasificată ca o regiune în tranziție.

Concluzii și propuneri

Stadiul implementării Programului este în **parametri optimi,** ținând cont de perioada de implementare propriu-zisă de mai puțin de doi ani și de capacitatea beneficiarilor de a elabora și implementa proiecte, în contextul suprapunerii intervențiilor Politicii de coeziune cu cele din Mecanismul de Redresare și Reziliență, atât din punct de vedere temporal, cât și din punct de vedere al tipologiilor activităților finanțate.

Este **necesară continuarea implementării eficiente a Programului,** pe baza calendarului de implementare propus de AM PR Vest, care ține cont de capacitatea administrativă a beneficiarilor, în general, de dezvoltarea ecosistemului regional de inovare, în mod special, precum și de orientările strategice ale UE.

AM PR Vest propune **modificări ale Programului** pentru a aborda atât *Recomandările specifice de țară,* precum și *Recomandarea Consiliului privind politicile economice, sociale, de ocupare a forței de muncă, structurale și bugetare ale României* și pentru a răspunde nevoilor de dezvoltare și provocărilor locale și regionale identificate in procesul de implementare a PR Vest

2. METODOLOGIA UTILIZATĂ PENTRU REALIZAREA MTR

Metodologia aplicată pentru realizarea MTR aferentă Programului Regional Vest 2021-2027 (PR Vest) a fost concepută pentru a furniza o analiză corectă a progreselor și provocărilor întâmpinate până la sfârșitul anului 2024. Cadrul metodologic a fost structurat pentru a răspunde eficient cerințelor specifice RDC:

- *Identificarea documentelor de analiză pentru fiecare secțiune a MTR* (Raportul de țară, Recomandările Specifice de Țară din iunie 2024, PNIESC, PEDS etc.);

- *Colectarea datelor cantitative* din Sistemul de Management Integrat (SMIS2021+) și alte date statistice la nivel regional, în strânsă legătură cu intervențiile Programului și cu constatările RT și RST;
- *Analiza Cadrului de performanță*: s-a evaluat gradul de realizare a obiectivelor de etapă stabilite pentru anul 2024 și s-a efectuat o analiză a cauzelor eventualelor nerealizări ale indicatorilor și a perspectivelor de atingere a țintelor finale;
- *Analiza datelor colectate pentru fiecare secțiune;*
- *Identificarea constatărilor privind gradul de implementare;*
- *Formularea concluziilor și propunerilor.* Pe baza analizei și a datelor colectate, s-au formulat concluzii și recomandări concrete în raport cu obiectivele PR Vest.

3. PREZENTAREA PROGRAMULUI ȘI A STADIUL IMPLEMENTĂRII PÂNĂ LA 31 DECEMBRIE 2024

3.1 Prezentarea Programului Regional Vest 2021-2027

Implementarea Programului Regional Vest 2021-2027 se realizează în contextul descentralizării Programului Operațional Regional, care a fost gestionat la nivel central în perioadele de programare 2007-2013 și 2014-2020 și pentru care agențiile pentru dezvoltare regională au avut calitatea de Organism Intermediar.

Începând cu anul 2018, procesul de descentralizare a gestionării fondurilor europene a condus la desemnarea ADR Vest ca Autoritate de Management pentru PR Vest 2021-2027. Acest transfer de responsabilitate, formalizat prin OUG 122/2020 și Legea 277/2021, marchează trecerea de la un model centralizat la unul implementat la nivel regional, în care ADR Vest gestionează direct implementarea programului, conform atribuțiilor stabilite de Regulamentul RDC. Acest model permite o mai mare adaptabilitate la nevoile regionale și o gestionare mai eficientă a fondurilor.

Programul Regional Vest 2021-2027 (PR Vest) are ca **principal obiectiv** transformarea Regiunii Vest într-o **regiune competitivă** la nivel european, cu un nivel ridicat de cercetare-dezvoltare, inovare și digitalizare, capabilă să atragă și să capitalizeze investiții, conectată intern și internațional, ai cărei cetățeni beneficiază de servicii publice eficiente, în localități cu o calitate a vieții ridicată. Acesta se aliniază la obiectivele strategice ale Uniunii Europene și ale României prin integrarea priorităților de politică din cadrul obiectivelor europene și naționale.

PR Vest este principalul instrument de finanțare din fonduri europene disponibil la nivelul Regiunii Vest, structurat în **8 Priorități** și are o **alocare financiară totală de 1.179.093.826 EUR, defalcată astfel:**

Tip alocare	Valoare euro
1. Alocare totală Program, din care:	**1.179.093.826**
2.Contribuție UE (FEDR)	981.173.747
3.Contribuție Națională, din care:	197.920.079
3.1 *Contribuție din Bugetul de stat*	180.992.054
3.2 *Contribuție din Bugetul local al beneficiarilor autorități publice locale*	16.928.025
Valoare nerambursabilă din PR Vest (1 – 3.2)	***1.162.165.801***

Prin operațiunile finanțate sunt sprijinite obiectivele de politică asumate la nivel de UE prin intermediul unor tipuri de investiții care contribuie la competitivitatea regională, inovare și digitalizare, eficiență energetică, protecția și conservarea mediului, mobilitate și conectivitate, educație, regenerare și revitalizare urbană, cultură și turism.

Obiectivele de politică, Prioritățile PR Vest și lista completă a acțiunilor prin care vor fi realizate, obiectivele specifice aferente fiecărei Priorități este prezentată în ***Anexa 1****.*

3.2 Stadiul implementării PR Vest până la 31 decembrie 2024

Adoptarea PR Vest la data de 07 octombrie 2022 prin Decizia nr. CE(2022)7252, precum și modificările generate de aplicarea cadrului legislativ național (OUG 23 /2023 și OUG 36/2023*)* a generat un decalaj de mai mult de 2 ani între începutul perioadei de programare (2021) și lansarea efectivă a primelor apeluri de proiecte.

Calendarul de lansare a apelurilor a fost stabilit de AM PR Vest pe baza următoarei **abordări strategice**:

- ✓ Necesitatea atingerii **țintei de absorbție stabilită pentru 31.12.2025**, respectiv 129 mil. EUR FEDR;
- ✓ Decizia AM PRV de a finanța doar **proiecte mature**, la faza de Proiect Tehnic cu Autorizație de Construire;
- ✓ **Demararea proiectelor cu perioadă lungă de implementare**, cum ar fi cele de infrastructură (de ex. mobilitate urbană, drumuri județene, eficiență energetică, regenerare urbană) și o valoare eligibilă ridicată. În plus, aceste proiecte au fost sprijinite în elaborarea documentației tehnico-economice prin programul de Asistență tehnică, în baza OUG 88/2020, având astfel un grad de maturitate mai ridicat;
- ✓ **Finanțarea proiectelor cu activități demarate înainte de aprobarea Programului**, dar după 01.01.2021;
- ✓ **Finalizarea implementării proiectelor etapizate** care au îndeplinit condițiile de etapizare conform articolului 118a din Regulamentul RDC;

- ✓ **Reducerea riscului suprapunerii intervențiilor sprijinite prin PR Vest cu cele sprijinite prin PNRR,** în domeniul educației, digitalizării întreprinderilor etc, care creează o presiune suplimentară pentru beneficiari, raportat la resursele de care dispun;;
- ✓ **Capacitatea administrativă a beneficiarilor**, în special a UAT-urilor de a elabora proiecte și de a asigura co-finanțarea necesară;
- ✓ **Nevoia de a răspunde într-o măsură semnificativă la atingerea obiectivelor PNIESC**.

Până la 31.12.2024, s-au înregistrat progrese notabile în ceea ce privește lansarea apelurilor de proiecte, fiind lansate un număr de **61 apeluri de proiecte** (din care 12 apeluri aferente proiectelor etapizate și un apel relansat), cu o alocare total eligibilă lansată de **864.447.476 EUR**, din care valoare nerambursabilă de **849.701.683 EUR,** reprezentând **73,11%** din alocarea financiară nerambursabilă a Programului. Majoritatea apelurilor au fost lansate în 2024. Restul alocării este estimată a fi lansată în cursul anului 2025.

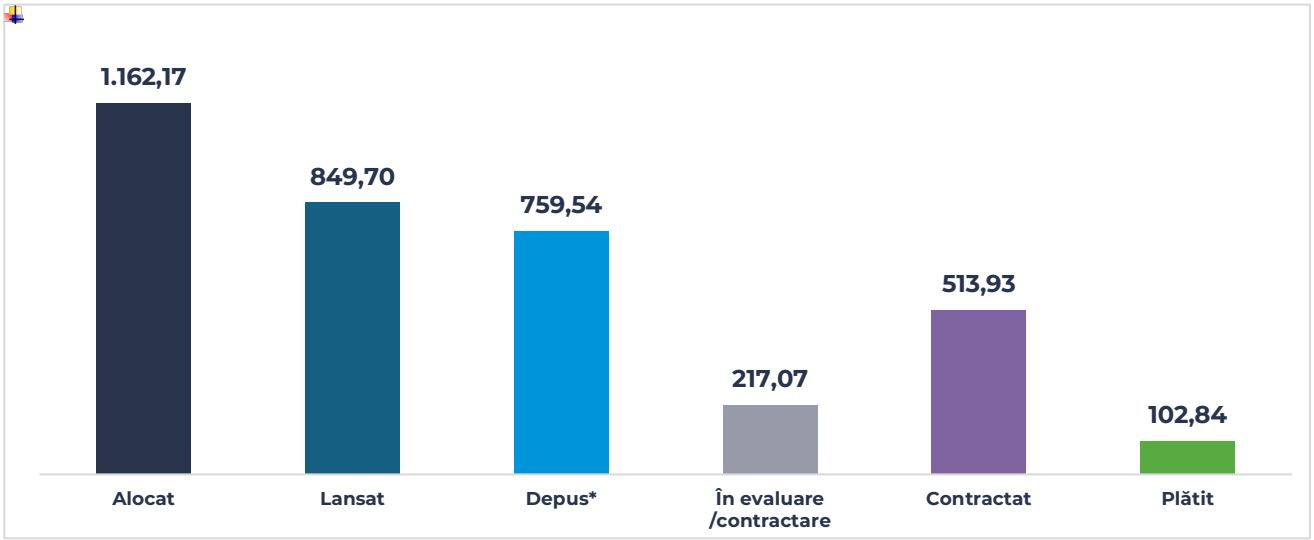
*Lista apelurilor lansate și alocările aferente sunt prezentate în **Anexa 2**.*

Până la finele lui 2024, au fost semnate un număr de **208 contracte de finanțare**, în valoare nerambursabilă **513.924.234 EUR**, ceea ce corespunde unui procent de **44,22%** - din bugetul nerambursabil al Programului.

În ceea ce privește situația plăților, au fost efectuate **plăți** în valoare de **102.836.220 EUR,** reprezentând 8,85% din bugetul nerambursabil al Programului. Aceste plăți către beneficiari includ cereri de prefinanțare, cereri de plată și cereri de rambursare.

Stadiu PR Vest la 31.12.2024

mil. EUR- val nerambursabilă

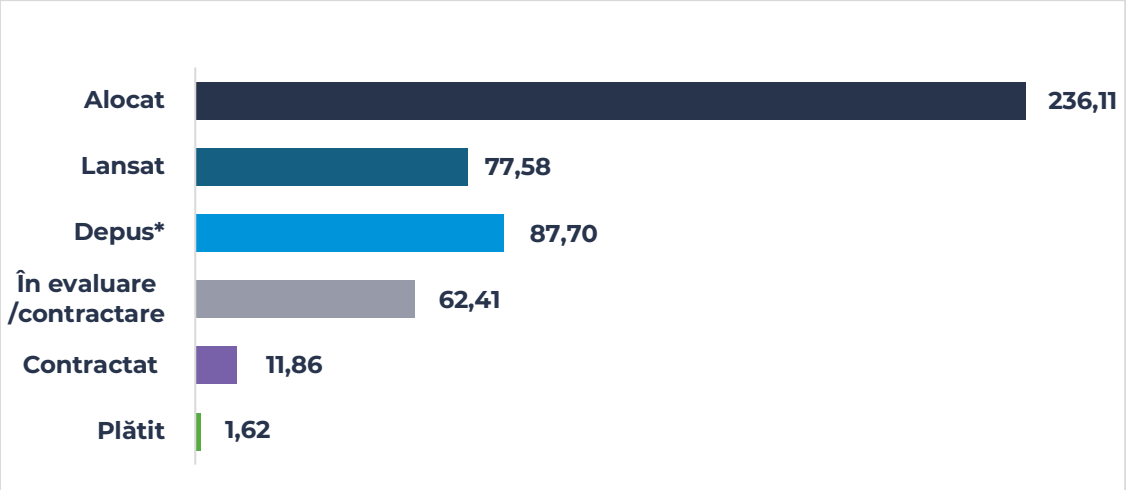
**inclusiv retras/respins/reziliat – 28,54 mil Eur*

*Prezentarea pe Priorități și Obiective specifice a apelurilor, contractelor semnate și plățile efectuate către beneficiari sunt cuprinse în **Anexa 3.***

Stadiul implementării pe priorități de investiție

Prioritatea 1: O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice

mil EUR- val nerambursabilă

* inclusiv retras/respins reziliat - 13,43 mil EUR

- Apeluri lansate: **3**
- Proiecte depuse: **265**
- Proiecte în evaluare/contractare: **71**
- Proiecte retrase/respinse: **124**
- Contracte semnate: **70**

În cadrul acestei priorități au fost lansate 3 apeluri aferente RSO 1.3 pentru sprijinirea îmbunătățirii productivității și competitivității IMM-urilor și microîntreprinderilor, în valoare nerambursabilă de 77,58 mil EUR ceea ce reprezintă 51,69% din total alocare pe acest obiectiv specific.

Situația pe apeluri lansate este următoarea:

- Apelul pentru finanțarea microîntreprinderilor din domeniul serviciilor a avut o alocare de 10 mil EUR. S-au depus 146 proiecte a căror valoare a depășit cu 30% suma alocată. Calitatea insuficientă a proiectelor a determinat semnarea a doar 44 contracte, ceea ce reprezintă 41% din alocare. Două din proiectele contractate au fost finalizate până la sfârșitul anului 2024.

- Apelul pentru finanțarea microîntreprinderilor din domeniul producției a avut o alocare de 26,33 mil EUR. Solicitările de finanțare au reprezentat 20% din alocare (38 proiecte) din care s-au contractat 20 proiecte (11% din alocare).
- Apelul pentru finanțarea IMM-urilor a avut o alocare de 41,25 mil EUR. Solicitările de finanțare au reprezentat 169% din alocare (81 de proiecte) si, până la 31 dec. 2021, s-au contractat 6 proiecte (13% din alocare) și 5 proiecte au fost respinse/reziliate. Restul de proiecte sunt în evaluare.
- De asemenea, s-a lansat achiziția publică pentru selectarea unui Administrator de Fond căruia i se va încredința implementarea Instrumentul Financiar de Accelerare a Afacerilor, în valoare de 14 mil EUR. Semnarea Acordului de finanțare este estimată a fi realizată în iunie 2025.

Apelurile din anul 2025 pentru RSO 1.1 vor fi implementate conform abordării strategice propuse prin PR Vest, cu implicarea și coordonarea Agenției Regionale pentru Inovare (ARI), iar pentru înființarea acestei entități s-au făcut primii pași prin semnarea unui protocol cu Agenția Națională de Inovare din Luxemburg- Luxinnovation GIE.

Deși sunt considerate structuri care să încurajeze parteneriatele pentru inovare, dinamica negativă a *Cluster-elor* în Regiunea Vest a amânat decizia AM PR Vest de a lansa apelul de proiecte dedicat. Conform platformei European Cluster Collaboration Platform în Regiunea Vest mai sunt doar două organizații de tip cluster la acest moment. Clusterele active sunt ROSENC și Banat Software. În ceea ce privește celelalte inițiative de tip cluster acestea nu mai sunt active (sursa: https://reporting.clustercollaboration.eu/region/RO42). Din aceste considerente, AM PR Vest propune redirecționarea sprijinului către alte măsuri menite să consolideze capacitatea ecosistemului regional de a inova și de a consolida competitivitatea întreprinderilor și dezvoltarea lanțurilor valorice, respectiv către Prioritatea STEP..

Apelul pentru structurile de sprijin pentru afaceri (incubatoare) nu a fost lansat deoarece analiza modului în care funcționează structuri similare, a relevat faptul că acestea nu și-au atins scopul, nereușind să stimuleze incubarea și dezvoltarea afacerilor mici și nu au un grad de ocupare satisfăcător. În plus, dezvoltarea ideilor de afaceri și a IMM-urilor în stadiul incipient de dezvoltare este propusă a fi sprijinită în mod integrat și complementar, prin cele 2 instrumente financiare (Instrumentul Financiar de Accelerare a Afacerilor și Instrumentul Financiar Venture Capital), care asigură o responsabilizare ridicată a beneficiarilor finanțării, dar și prin granturi destinate start-up-urilor. Prin urmare, o suprapunere a sprijinului nu reprezintă o utilizare eficientă a fondurilor europene, în condițiile în care principala problemă nu o reprezintă lipsa unor infrastructuri de incubare, ci lipsa masei critice de firme.

În ceea ce privește lansarea apelurilor pentru întreprinderi nou înființate, apelul pentru județul Caraș-Severin este pregătit să fie lansat la începutul anului 2025, iar pentru județul Hunedoara, se analizează posibilitatea renunțării la această intervenție datorită suprapunerii intervențiilor cu cele din Programul Tranziție Justă.

Nu a fost lansat niciun apel în cadrul RSO 1.4 deoarece nu există o cerere fundamentată pentru dezvoltarea competențelor în domeniile de specializare inteligentă de amploarea celei estimate inițial prin Program și, în plus, lipsesc formatorii de pe piață care să dispună de o curiculă adaptată noilor tendințe digitale și aliniată obiectivului pe termen lung al UE - de a atinge neutralitatea climatică până în anul 2050. Sprijinirea dezvoltării competențelor în mod integrat și aplicat în cadrul unor proiecte de cercetare-dezvoltare-inovare va avea un impact mai mare al utilizării fondurilor PR Vest. Nevoia de a consolida sprijinul pentru educație conduce la un transfer al sumelor aferente domeniului *Competențe* către domeniul *Educație*.

Lansarea apelului de proiecte pentru digitalizarea IMM-urilor a fost amânată pentru a nu exista un „surplus de ofertă" prin suprapunerea cu apelurile finanțate din PNRR, având în vedere capacitatea redusă de implementare a proiectelor și „consumarea" imediată a alocării existente, reducând posibilitatea de a sprijini și alte inovații digitale în perioada 2024-2027. De asemenea, pentru a putea oferi sprijin IMM-urilor pentru digitalizarea afacerii, operaționalizarea Consorțiului DIGIVEST, ca parte din inițiativa EDIH (Hub European de Inovare Digitală). DIGIVEST va furniza un mix de servicii de suport pentru inovare: acces la ecosistemul regional, național sau european de inovare digitală, servicii de dezvoltare a abilităților digitale; posibilitatea de testare a noilor tehnologii și soluții digitale, acces la finanțare pentru transformarea digitală. Acest apel va fi lansat în prima parte a anului 2025.

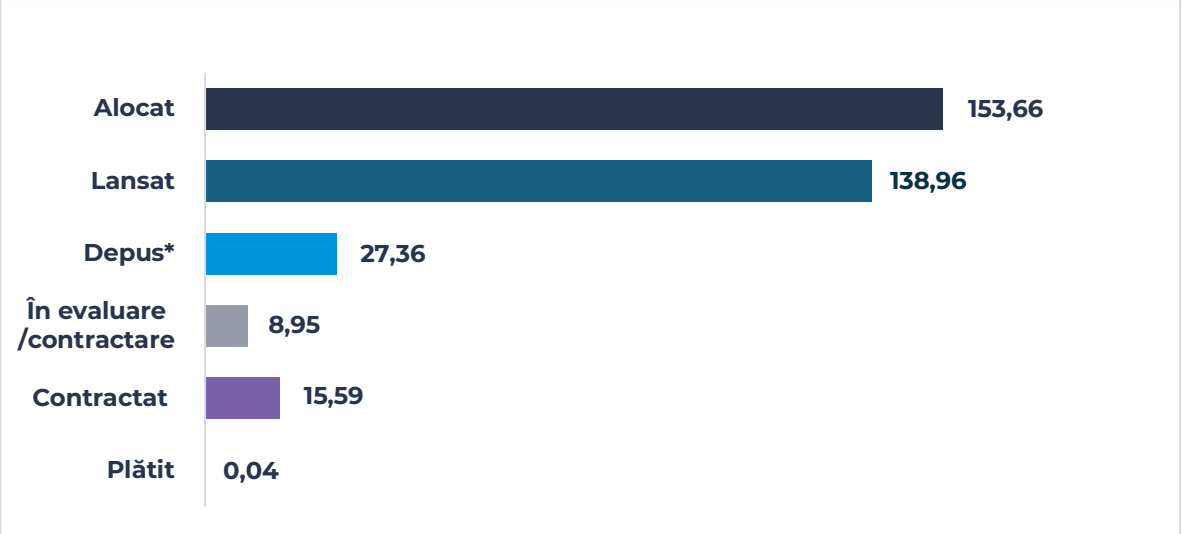
Prioritatea 2: O regiune cu orașe Smart și o administrație digitalizată

Nu au fost lansate apeluri pentru această prioritate, care conține două tipuri de intervenții: digitalizarea administrației publice și Smart City. În cadrul acțiunii *Smart City* au fost vizate spre finanțare doar proiecte-pilot Smart city, ceea ce a determinat un interes scăzut din partea UAT-urilor. Absența unor strategii coerente de Smart city la nivelul localităților urbane conduce la lipsa unei viziuni strategice și implicit, o cerere scăzută pentru această tipologie de finanțare. Nu s-a identificat un interes crescut pentru aceste investiții, în special datorită faptului că accentul este pus pe componenta soft, infrastructura fiind finanțată în procent limitat. Suplimentar, abordarea multidisciplinară a unor soluții de Smart-City reprezintă o provocare majoră în contextul resurselor financiare și, în special, a resurselor umane limitate ale UAT-urilor, necesare pentru implementarea unor astfel de proiecte-pilot cu un grad mare de noutate.

În ceea ce privește digitalizarea administrației publice, abordarea strategică a AM PR Vest presupune o implementare etapizată a operațiunii și o analiză riguroasă a modului în care aceasta va fi implementată, astfel încât să aibă o aplicabilitate și un impact ridicat, să fie asigurată interoperabilitatea cu sistemele și aplicațiile sprijinite sub coordonarea Agenției pentru Digitalizarea României și să răspundă în mod centralizat și uniform nevoilor de digitalizare ale autorităților publice regionale.

Prioritatea 3: O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

mil EUR- val nerambursabilă

*inclusiv retras/respins – 2,82 mil.euro

- Apeluri lansate: **13**
- Proiecte depuse: **19**
- Proiecte în evaluare/contractare: **6**
- Proiecte retrase/respinse: **3**
- Contracte semnate: **10**

În cadrul acestei priorități sunt alocate fonduri pentru trei tipuri de intervenții: investiții pentru eficiență energetică în clădiri rezidențiale multifamiliale, pentru eficiență energetică în clădiri și pentru infrastructură verde.

Pentru intervențiile de eficientă energetică au existat alocări predefinite pe tipuri de beneficiari: pentru UAT-uri municipii, pentru UAT orașe din fiecare județ și pentru ITI Valea Jiului. De asemenea, în cadrul acestei operațiuni sunt finanțate cele 16 proiecte etapizate care îndeplinesc criteriile de etapizare de la articolul 118a din Regulamentul (UE) 2021/1060: 6 proiecte de eficiență energetică în clădiri rezidențiale și 8 proiecte de eficiență energetică în clădiri publice și 2 proiecte de eficiență energetică iluminat public.

Situația pe apeluri lansate este următoarea:

EUR- val nerambursabilă

Intervenție	Alocare IR	Proiecte depuse		Proiecte contractate		Proiecte în evaluare /contractare	
		Nr.	Valoare	Nr.	Valoare	Nr.	Valoare
Eficiență energetică în clădiri rezidențiale	53.929.977	4	4.767.479	3	3.928.440	1	839.039,54
Eficiență energetică în clădiri publice	45.829.411	10	14.008.003	6	9.726.542	1	1.454.315
Infrastructură verde	39.200.000	5	8.592.984	1	1.939.055	4	6.653.929

Din analiza datelor prezentate mai sus, se observă **apetitul redus al UAT-urilor pentru reabilitarea energetică a clădirilor publice**, generat de suprapunerea tipologiilor de intervenții sprijinite cu cele din PNRR, precum și faptul că o parte din nevoia de reabilitare termică a clădirilor publice de tipul celor finanțate prin PR Vest (școli, spitale, centre sociale) au fost deja reabilitate și prin POR 2014-2020.

Există, în continuare, un **apetit crescut pentru reabilitarea energetică a clădirilor rezidențiale**, iar UAT-urile și-au exprimat interesul de a pregăti proiecte pentru această intervenție, ceea ce demonstrează că alocarea inițială nu este suficientă raportat la nevoile regionale.

Proiectul pilot pentru utilizarea unui instrument financiar pentru finanțarea intervențiilor de eficiență energetică în clădiri rezidențiale nu a fost demarat. AM PR Vest nu a aderat la *Platforma de implementare a instrumentelor financiare pentru eficiență energetică* administrată de BEI, având în vedere că aceasta a fost dezvoltată pentru destinatari finali autorități publice locale și persoane fizice, iar destinatarii finali vizați pentru proiectul pilot finanțat din PR Vest sunt asociațiile de locatari ale blocurilor de locuințe în care predomină gospodăriile vulnerabile.

De asemenea, băncile comerciale, în lipsa unor sucursale/filiale care să abordeze în mod strategic nevoile regionale, nu au ca prioritate de finanțare un asemenea proiect, având o alocare redusă de 15 mil. Euro și o expunere regională. În plus, AM PR Vest vizează blocurile de locuințe care au un procent ridicat de locatari aparținând grupurilor vulnerabile și pentru care sunt necesare măsuri de combatere a sărăciei energetice, ceea ce reduce în mod semnificativ numărul de blocuri care ar putea fi finanțate cu resurse rambursabile (instrument financiar). Componenta socială reprezintă un element care nu stimulează oferta instituțiilor bancare (orientate în principal spre maximizarea profiturilor) de a finanța măsurile de eficiență energetică a clădirilor rezidențiale în care se regăsesc locatari aparținând grupurilor vulnerabile, care au o capacitate redusă de a rambursa sumele primite.

Astfel, contextul național și regional, cadrul de reglementare și implementare pentru instrumente financiare în domeniul eficienței energetice nu stimulează aceste investiții

și nu conduc la o cerere din partea UAT-urilor și/sau a asociațiilor de proprietari. Faptul că AM PR Vest abordează prin finanțare blocurile de locuințe multifamiliale în care cel puțin 30% din proprietari sunt persoane fizice defavorizate, care necesită cheltuieli de natură socială și în consecință se pot asimila ca aparținând grupurilor vulnerabile, conduce spre necesitatea de a utiliza grantul în locul instrumentului financiar. De asemenea, comparativ cu finanțarea flexibilă a acestei tipologii de investiții din PNRR, unde rata de cofinanțare a fost de 100%, precum și cu varianta de grant din PR Vest unde rata de cofinanțare este de 98%, face ca instrumentul financiar să devină neatractiv pentru reprezentanții autorităților publice/asociațiile de proprietari.

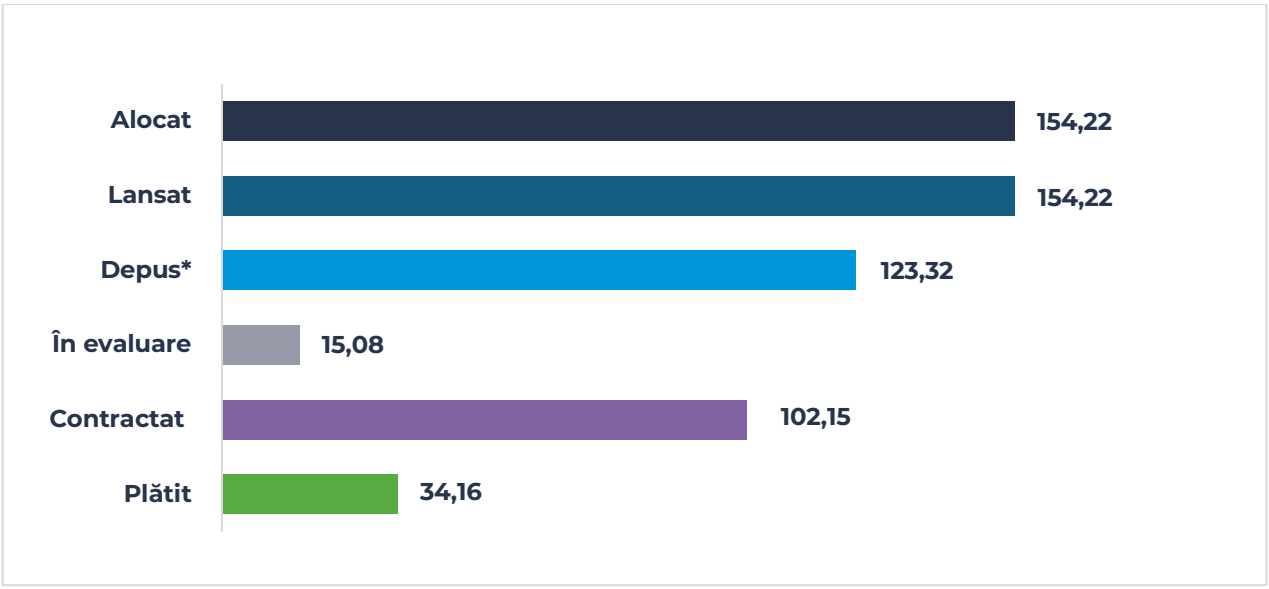
În ceea ce privește **apelul pe *Infrastructură verde***, apetitul autorităților publice a fost scăzut datorită tipologiei specifice: crearea de spații verzi pe suprafețe semnificative în zona centrală sau semi-centrală a orașului, cu accent pe menținerea biodiversității (plantare arbori, amenajări peisagistice) și cu limitarea facilităților de tipul spații de joacă, mobilier urban, alei pietonale, piste de biciclete, iluminat etc. în procent de 15% din valoarea eligibilă a unei investiții. Crearea și modernizarea de spații verzi reprezintă activități eligibile ce pot fi sprijinite în cadrul proiectelor care abordează în mod integrat revitalizarea și regenerarea urbană din cadrul RSO 5.1, în care pot fi finanțate o gamă largă de activități și amenajări ale teritoriului, în corelare cu nevoile și specificul regional.

În acest context, AM PR Vest are în vedere extinderea eligibilității acțiunilor prin introducerea ca eligibilă a activității de modernizare spații verzi, ceea ce ar permite și refacerea unor spații verzi degradate și o realocare a sumelor din cadrul RSO 2.7, astfel:

- pentru a răspunde în continuare obiectivului PR Vest de a îmbunătăți calitatea aerului în localitățile urbane, AM PR Vest are în vedere realocarea unei sume pentru acoperirea nevoilor de ridicate de eficientizare energetică a blocurilor de locuințe, în cadrul aceleiași Priorități, pentru a nu afecta contribuția PR Vest la obiectivele climatice.
- pentru a aborda nevoile de finanțare rămase neacoperite pe domeniul *Revitalizare și regenerare urbană*, care prezintă un real interes pentru autoritățile locale, prin tipologia diversă de activități ce pot fi sprijinite, se are în vedere transferul unei sume și către acest domeniu.

Prioritatea 4: O regiune cu mobilitate urbană sustenabilă

mil EUR- val nerambursabilă

*inclusiv reziliat – 6,09 mil.euro

- Apeluri lansate: **7**, din care un apel relansat
- Proiecte depuse: **14**
- Proiecte în evaluare: **2**
- Proiecte reziliate: **1**
- Contracte semnate: **11**

Pentru intervențiile de mobilitate urbană au existat alocări predefinite pentru fiecare municipiu, pentru orașele din fiecare județ și pentru ITI Valea Jiului, prin urmare, inițial, s-au lansat 6 apeluri, din care 2 apeluri necompetitive și 4 apeluri competitive. Pentru alocarea rămasă neconsumată a fost relansat un apel, competitiv.

Prioritatea 5: O regiune accesibilă

mil EUR- val nerambursabilă

*inclusiv retras – 2,15 mil euro

- Apeluri lansate: **2**
- Proiecte depuse: **6**
- Contracte semnate: **5**
- Proiecte retrase: **1**

Prioritatea 5 finanțează trei tipuri de acțiuni: drumuri județene, decongestionarea traficului și dezvoltarea unui sistem de transport intra și interjudețean care să asigure o mobilitate curată.

Situația apelurilor pentru Prioritatea 5 este următoarea:

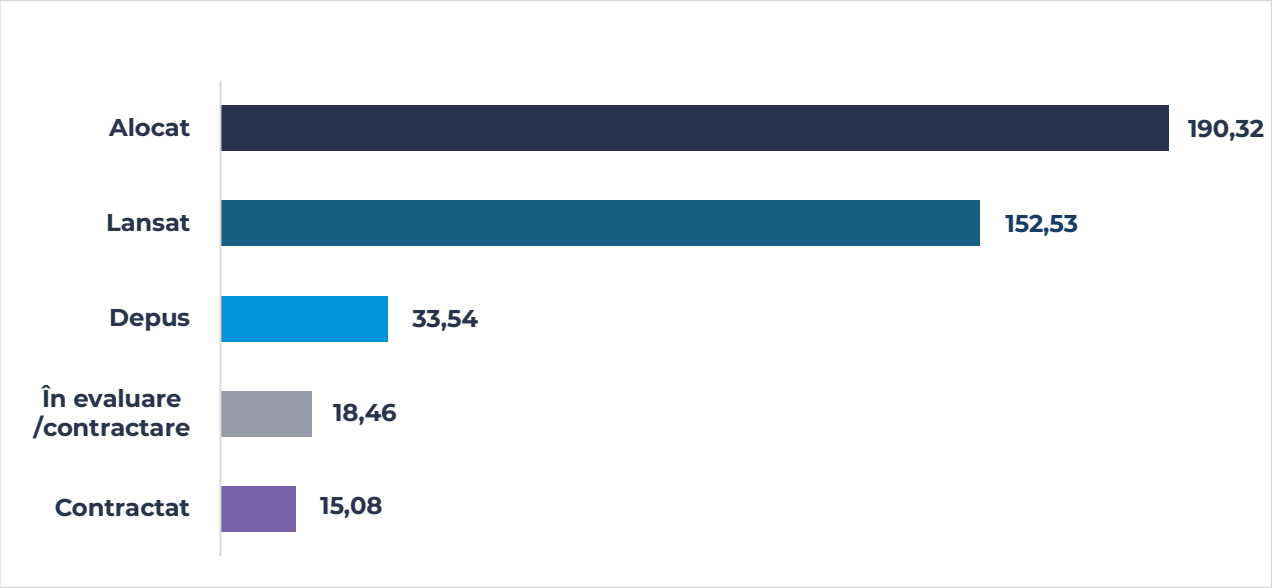
EUR- val nerambursabilă

Intervenție	Alocare IR	Proiecte depuse		Proiecte contractate		Proiecte în evaluare /contractare	
		Nr.	Valoare	Nr.	Valoare	Nr.	Valoare
Drumuri județene	105.593.270	6	171.750.862	5	169.603.680	0	0
Descongestionare trafic	42.681.882	0	0	0	0	0	0
Sistem intrajudețean	6.941.177	0	0	0	0	0	0

Interesul crescut pentru intervenția dedicată Drumurilor județene a condus la o nevoie de supracontractare.

Prioritatea 6: O regiune educată și atractivă

mil EUR- val nerambursabilă

- Apeluri lansate: **16**
- Proiecte depuse: **14**
- Proiecte în evaluare/contractare: **6**
- Contracte semnate: **8**

Prioritatea 6 finanțează investiții în toate tipurile de învățământ: preșcolar primar, gimnazial, liceal, profesional și superior.

Pentru proiectele noi care vizează învățământul preuniversitar, lansarea apelurilor a fost amânată până la sfârșitul anului 2024, având în vedere că și prin PNRR au fost finanțate proiecte care vizează domeniul educației. Apelurile următoare vor trebui să acopere nevoile mari rămase neacoperite prin apelurile din cadrul PNRR, în măsura în care corespund obiectivelor PR Vest. De asemenea, este necesară acoperirea nevoilor de finanțare în domeniul *Educației* la nivel regional, în special în mediul rural, precum și abordarea particularizată a nevoilor de îmbunătățire a infrastructurii și calității educației în comunitățile vulnerabile. Prin urmare, este necesară suplimentarea alocării pentru domeniul *Educație preuniversitară*.

În ceea ce privește domeniul *Turism*, apelurile pentru proiectele noi au fost amânate, întrucât intervențiile în domeniul turismului necesită o atenție deosebită pentru a asigura un echilibru între cele trei componente ale dezvoltării unui turism durabil: economic, mediu și social, cu respectarea normelor aplicabile ajutorului de stat.

Pentru finanțarea *Taberelor școlare*, amânarea lansării apelului a ținut cont de necesitatea de descentralizare a taberelor, respectiv trecerea în proprietatea UAT-urilor a infrastructurilor de agrement pentru copii.

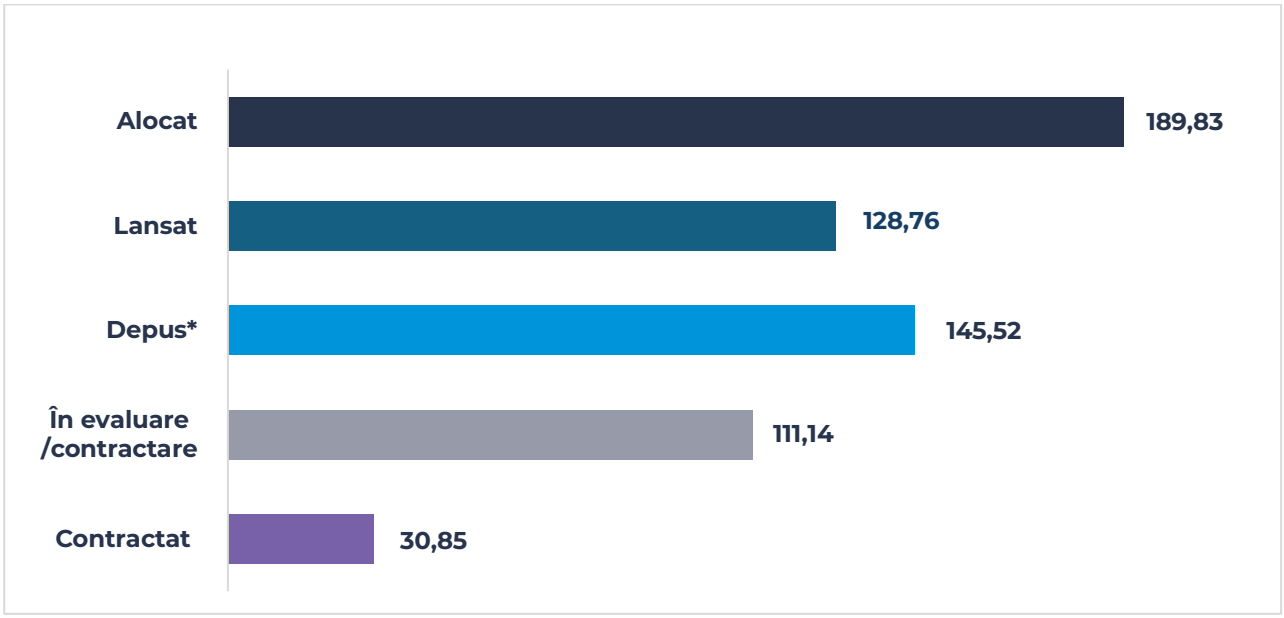
Situația apelurilor pentru Prioritatea 6 este următoarea:

EUR- val nerambursabilă

Intervenție	Alocare IR	Proiecte depuse		Proiecte contractate		Proiecte în evaluare /contractare	
		Nr.	Valoare	Nr.	Valoare	Nr.	Valoare
Grădinițe	15.753.483	0	0	0	0	0	0
Scoli și Licee	72.884.632	0	0	0	0	0	0
Universități	20.580.000	14	33.538.987	8	15.081.591	6	18.457.396
Tabere școlare	12.000.000	0	0	0	0	0	0
Turism	65.180.589	0	0	0	0	0	0

Prioritatea 7: O regiune pentru cetățeni

mil EUR- val nerambursabilă

*inclusiv retras/respins/reziliat – 3,53 mil euro

- Apeluri lansate: **7**
- Proiecte depuse: **27**
- Proiecte în evaluare/contractare: **22**
- Proiecte retrase: **1**
- Contracte semnate: **4**

Prioritatea 7 prevede mai multe tipuri de investiții de revitalizare și regenerare urbană, infrastructură culturală, conservare patrimoniu cultural și operațiuni în cadrul inițiativei New European Bauhaus, cu două componente: proiecte-pilot NEB și implementarea Pactelor de integritate.

Având în vedere că pentru majoritatea proiectelor de revitalizare și regenerare urbană documentațiile tehnico-economice au fost elaborate cu sprijin din partea Programului de Asistență Tehnică 2014-2020, în baza OUG 88/2020, lansarea apelului de proiecte pentru *Revitalizare și Regenerare urbană* a reprezentat o prioritate pentru această primă parte a perioadei de programare.

În cadrul apelului de proiecte pe *Revitalizare și Regenerare Urbană*, valoarea proiectelor noi depuse și valoarea proiectelor etapizate a depășit alocarea dedicată. În plus, există cerere neacoperită, deoarece o parte a solicitanților de finanțare nu au reușit să finalizeze documentația tehnico - economică la faza Proiect Tehnic cu Autorizație de Construire până la închiderea apelului de proiecte.

UAT-urile au alocat resurse importante pentru elaborarea proiectelor tehnice, care au ajuns la un grad ridicat de maturitate a documentațiilor. Pentru a oferi posibilitatea depunerii de cereri de finanțare tuturor celor care au pregătite astfel de documentații tehnice, este necesară creșterea alocării pentru a acoperi nevoile de finanțare.

În ceea ce privește *Patrimoniul cultural*, nu au fost lansate apeluri pentru proiecte noi.

Implementarea inițiativei *New European Bauhaus (NEB)* printr-un apel dedicat, operațiune de importanță strategică în cadrul PR Vest, a fost amânată din cauza caracterului de noutate al acestui domeniu, care necesită acțiuni de consolidare a capacității administrative a UAT-urilor municipii reședință de județ, care vor implementa proiectele-pilot NEB. Lansarea apelului este estimată pentru luna martie 2025.

De asemenea, prin particularitatea acesteia, inițiativa NEB s-a considerat a fi domeniul potrivit pentru implementarea pactelor de integritate, astfel că a fost lansat, în noiembrie 2024, apelul pentru selectarea ONG-ului care va monitoriza procesul de achiziții publice derulat de beneficiarii PR Vest în cadrul componentei NEB până la finalizarea contractului, va oferi recomandări și va publica rapoarte pentru informarea publicului. Data limită de depunere a cererilor de finanțare este 15.04.2025.

În pregătirea celor două acțiuni din cadrul inițiativei NEB, respectiv Proiecte-pilot și Pacte de integritate, au fost distribuite și promovate diverse anunțuri/mesaje/postări pe pagina oficială a programului și în social media, pentru ca informația să ajungă la o gamă cât mai largă de beneficiari, direcți sau indirecți. De asemenea au fost realizate workshop-uri și atelierele tematice cu municipiile reședință de județ.

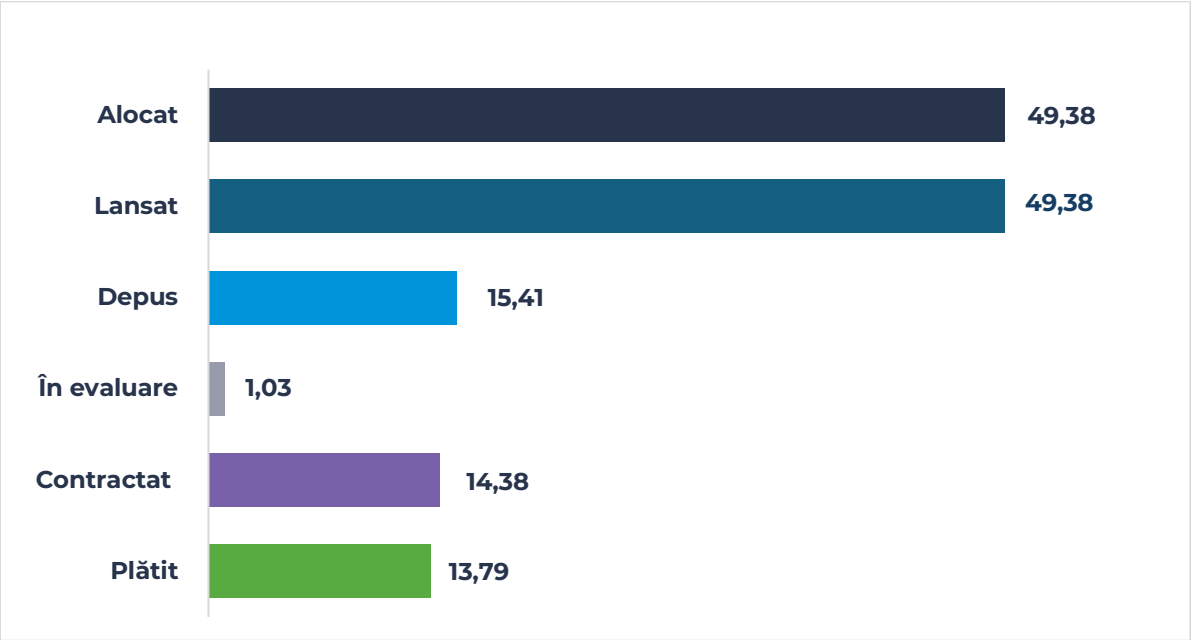
Situația aferentă implementării Priorității 7 este următoarea:

EUR- val nerambursabilă

Intervenție	Alocare IR	Proiecte depuse		Proiecte contractate		Proiecte în evaluare /contractare	
		Nr.	Valoare	Nr.	Valoare	Nr.	Valoare
Revitalizare și regenerare urbană	128.559.861	27	145.512.239	4	30.850.676	22	111.135.479
New European Bauhaus	27.444.000	0	0	0	0	0	0
Patrimoniu cultural	21.144.119	0	0	0	0	0	0

Prioritate 8- Asistentă tehnică

mil EUR- val nerambursabilă

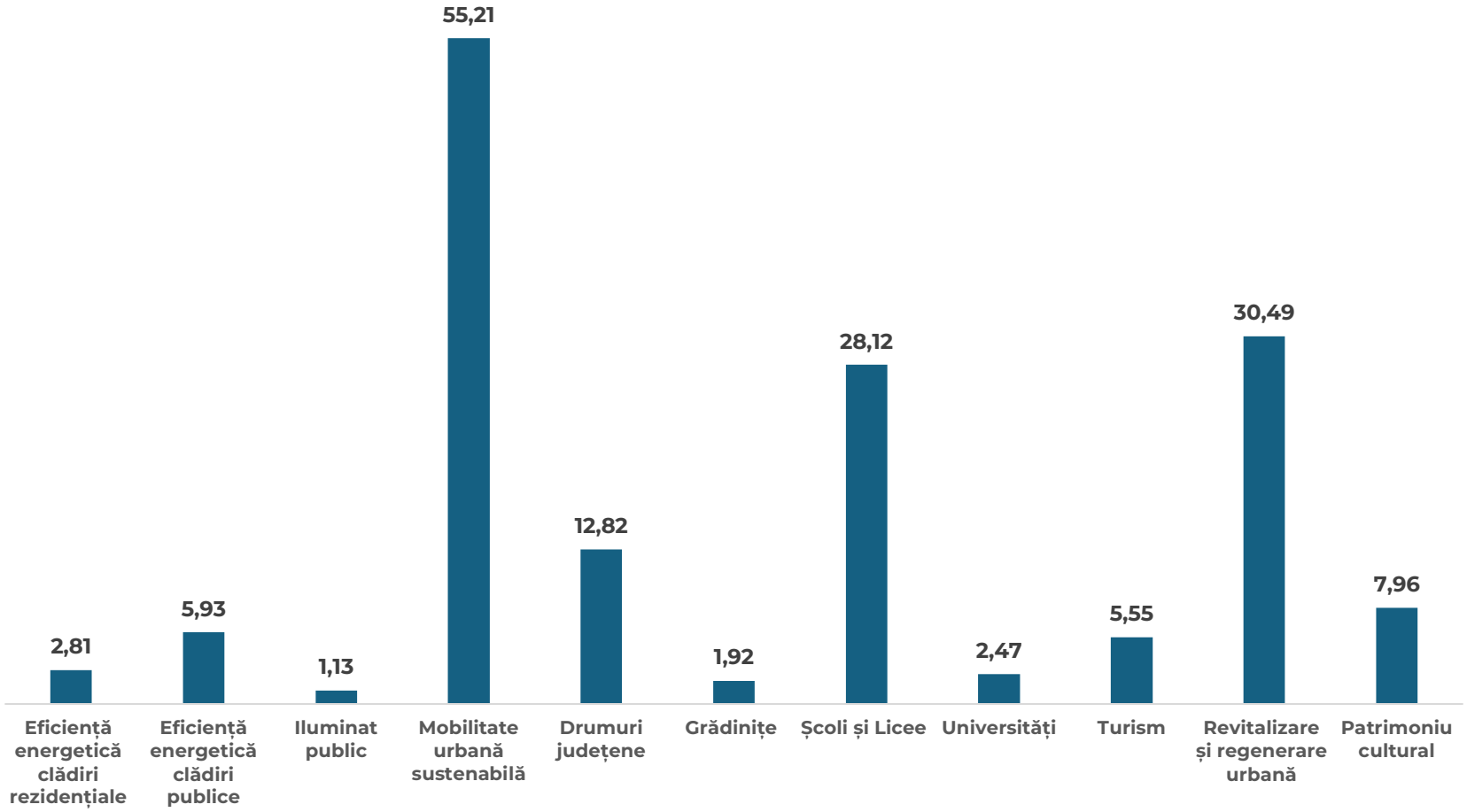
- Apeluri lansate: **1**
- Proiecte depuse: **4**
- Proiecte în evaluare: **1**
- Contracte semnate: **3**

Proiecte etapizate:

În cadrul PR Vest sunt finanțate 97 de proiecte etapizate preluate din POR 2014-2020, care îndeplinesc criteriile de etapizare conform articolului 118a din Regulamentul (UE) 2021/1060, valoarea acestora fiind acoperită din supracontractarea aprobată la nivelul PR Vest.

- Apeluri lansate: **12**
- Contracte semnate: **97**
- Plătit: **51,61 mil EUR**

mil EUR- val nerambursabilă

Centralizator proiecte etapizate:

Prioritate	IR	Denumire IR	Nr.proiecte	Valoare nerambursabilă EUR
3	IR3.1.A	Eficiență energetică în clădiri rezidențiale	6	2.813.328
	IR3.1.C	Eficiență energetică în clădiri publice	8	5.936.155
	IR3.1.D	Iluminat public	2	1.134.745
4	IR4.1	Mobilitate urbană sustenabilă	12	55.207.022
5	IR5.1.A	Drumuri județene	4	12.815.559
6	IR6.1.A	Grădinițe	5	1.917.711
	IR6.1.BC	Școli și Licee	28	28.124.362
	IR6.1.D	Universități	2	2.469.864
	IR6.2.B	Turism	4	5.546.152
7	IR7.1.A	Revitalizare și regenerare urbană	20	30.488.513
	IR7.1.C	Patrimoniu cultural	6	7.957.704
	TOTAL		**97**	**154.411.115**

4. ANALIZA PROGRESULUI ȘI PROVOCĂRILOR CONFORM RDC 1060/2021

4.1 Recomandări specifice de țară (RST)

a. Prezentarea provocărilor și recomandărilor relevante pentru program

Pachetul de primăvară al anului 2024 al Consiliului Uniunii Europene pentru România conține două recomandări: prima de ordin fiscal, pentru reducerea deficitului bugetar și a doua pentru o mai bună utilizare a resurselor financiare furnizate de Comisie prin accelerarea semnificativă a punerii în aplicare a programelor politicii de coeziune.

Recomandările specifice de țară 2024 nu au identificat noi provocări față de cele identificate în recomandările care au stat la baza procesului de programare a PR Vest. Totuși, există o recomandare care nu a fost inițial abordată în procesul de programare, aceea de a furniza locuințe sociale pentru gospodăriile vulnerabile, în contextul adâncirii riscului de sărăcie și a necesității de a asigura măsuri complexe pentru reducerea acestuia. RST solicită concentrarea pe prioritățile sintetizate în caseta 4 din RST și intensificarea implementării acestora. Următoarele constatări ale Comisiei solicită o atenție deosebită din partea AM PR Vest:

1. Eficiența energetică și investițiile private

PR Vest susține proiecte de eficiență energetică pentru clădiri publice și private, contribuind astfel și la atingerea obiectivelor PNIESC.

Stadiul implementării pentru Prioritatea 3 și Prioritatea 1 este cea din cap. 3.2 Stadiul implementării PR Vest până la 31 decembrie 2024.

PR Vest susține proiecte de eficiență energetică pentru clădiri publice și private, precum și, într-o măsură mai mică, pentru sectorul IMM-urilor. Aceste investiții se concentrează pe reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și scăderea consumului de energie în clădirile rezidențiale și clădirile publice cu funcțiune socială, contribuind astfel la obiectivele de mediu ale UE.

În cadrul apelurilor de proiecte pentru eficiența energetică a clădirilor rezidențiale multifamiliale sunt eligibile proiectele în cadrul cărora, cel puțin 30% din numărul total al apartamentelor din cadrul tuturor blocurilor de locuințe propuse spre reabilitare este deținută de persoane fizice defavorizate, care necesită cheltuieli de natură socială, acesta reprezentând și un criteriu de prioritizare în cadrul apelurilor competitive. Având în vedere vechimea și dimensiunea fondului locativ din regiune, pentru sprijinirea atingerii țintelor de eficiență energetică din PNIESC, AM PR Vest consideră necesară suplimentarea alocării pentru acest tip de intervenție.

De asemenea, în vederea creșterii eficienței energetice pentru proiectele care vizează investiții productive și creșterea competitivității sectorului privat, PR Vest sprijină achiziționarea de instalații/echipamente specifice în scopul obținerii unei economii de energie, precum și sisteme care utilizează surse regenerabile alternative de energie. În plus, în cadrul acestor tipologii de proiecte PR Vest sprijină și activități din domeniul economiei circulare sau activități de dezvoltare de noi lanțuri de aprovizionare ecologice.

2. Îmbunătățirea productivității muncii și a capacității întreprinderilor de a inova

Stadiul implementării pentru Prioritatea 1 este cea din cap. 3.2 Stadiul implementării PR Vest până la 31 decembrie 2024.

Investițiile care se vor realiza prin aceste proiecte din cadrul Priorității 1 vor contribui la creșterea competitivității, a productivității și capacității de inovare a IMM-urilor din regiune, dar și la creșterea eficienței energetice și reducerea consumului de materii prime și materiale.

Lansarea apelurilor pentru domeniile: cercetare, dezvoltare, inovare și competențe este programată în 2025. De asemenea, este preconizată a fi înființată și operaționalizată, în termen cât mai scurt, Agenția Regională de Inovare. În acest sens, s-a semnat un *Memorandum de înțelegere* cu Luxinnovation, Agenția Națională de Inovare din Luxemburg, care va asigura transferul de cunoștințe necesar pentru crearea și consolidarea acesteia. Agenția Regională de Inovare are ca principal obiectiv consolidarea ecosistemului regional de inovare, sprijinirea inițiativelor de inovare de la nivelul IMM-urilor, care să asigure o creștere a productivității acestora, precum și implementarea unor parteneriate pentru inovare între actorii ecosistemului de inovare.

Pe lângă furnizarea de granturi IMM-urilor în cadrul unor apeluri competitive, AM PR Vest și-a propus să abordeze accesul dificil la finanțare a companiilor tinere care realizează produse și servicii inovative, care necesită infuzii de capital pentru dezvoltare și diversificare, prin implementarea a două instrumente financiare complementare: Instrumentul Financiar de Accelerare a Afacerilor și Instrumentul Financiar Venture Capital. Semnarea Acordurilor de finanțare cu Administratorii de Fond care vor fi selectați prin procedura de achiziții publice – negociere competitivă este estimată a se realiza în perioada iunie-iulie 2025.

În plus, AM PR Vest, în baza *Recomandării Consiliului privind politicile economice, sociale, de ocupare a forței de muncă, structurale și bugetare ale României,* intenționează sprijinirea acțiunilor STEP în cadrul Obiectivului de politică 1, Prioritatea 2-STEP, Obiectivul specific (vi) *Sprijinirea investițiilor care contribuie la obiectivele Platformei Tehnologii Strategice pentru Europa*. În acest fel poate fi intensificată adoptarea și extinderea utilizării tehnologiilor digitale și a inovării în domeniul tehnologiilor profunde, precum și a biotehnologiilor contribuind astfel la consolidarea dezvoltării industriale a Regiunii Vest și participarea la lanțurile valorice, precum și la consolidarea securității economice europene. Alocarea dedicată este de aproape 20 mil. EUR FEDR și va fi acoperită prin transferul unor sume din cadrul PR Vest în urma unei analize de oportunitate a acțiunilor prevăzute în program.

Deși la momentul aprobării Programului toate acțiunile propuse răspundeau provocărilor regionale identificate, noul context impune renunțarea la anumite acțiuni care răspund într-o măsură mai mică nevoilor de îmbunătățire a competitivității întreprinderilor și a capacității acestora de a inova, pentru a direcționa fondurile către acțiuni care au un impact mai ridicat.

Finanțarea STEP din PR Vest este complementară cu finanțarea STEP acordată în programele naționale pentru:

- Sprijin pentru proiecte în domeniul tehnologiilor avansate pentru crearea de hub-uri de inovare și transfer tehnologic în domenii prioritare în cadrul PoCIDIF.
- Formarea/actualizarea competențelor și abilităților personalului în ceea ce privește introducerea sau intensificarea aplicării tehnologiilor din domeniile STEP în sectorul medical și dezvoltarea biotehnologiei și a tehnologiilor digitale în domeniul sănătății în cadrul PS.
- Investiții pentru dezvoltarea întreprinderilor și pentru reducerea substanțială a emisiilor ETS în cadrul PTJ.
- Depășirea deficitului de forță de muncă și de competențe esențiale pentru locurile de muncă de calitate din sectoarele tehnologice strategice în cadrul PEO.

3. Dezvoltarea zonelor urbane mici

Abordarea nevoilor de dezvoltare pe termen mediu pentru orașele mici din Regiunea Vest a pornit de la necesitatea de consolidare a dezvoltării pe baza specificului lor local. Prin urmare, s-a acordat asistență pentru elaborarea Strategiilor Integrate de Dezvoltare Urbană și pentru pregătirea unui portofoliu de proiecte care să răspundă nevoilor prioritare identificate în cadrul acestora. În PR Vest au fost stabilite pre-alocări pentru

toate orașele din fiecare județ, iar în cadrul apelurilor de proiecte orașele vor intra în competiție doar cu orașele din același județ, în domeniile care vizează: eficiența energetică, mobilitatea urbană, educație, regenerare și revitalizare urbană.

În plus, AM PR Vest a luat decizia ca fondurile dedicate municipiilor, rămase necontractate în urma închiderilor apelurilor de proiecte cu alocări dedicate, să fie utilizate pentru lansarea de apeluri competitive la care pot participa toate UAT-urile indiferent de dimensiune.

De asemenea, deficitul de locuințe sociale rămâne o provocare semnificativă pentru Regiunea Vest, cu precădere în zonele urbane mai mici. UAT-urile se confruntă nu doar cu un număr insuficient de locuințe, ci și cu probleme legate de calitatea unităților existent. AM PR Vest va răspunde acestei provocări prin alocarea unor fonduri în acest sens.

4. Transportul urban sustenabil

Transportul urban sustenabil este finanțat din Prioritatea 4 Mobilitate urbană sustenabilă.

Stadiul implementării pentru Prioritatea 4 este cea din cap. 3.2 Stadiul implementării PR Vest până la 31 decembrie 2024.

PR Vest finanțează sistemele de transport public local de călători și sistemele pentru transport alternativ nemotorizat dar și alte investiții integrate destinate reducerii emisiilor de CO2 în zona urbană: sisteme inteligente de transport, e-ticketing, management de trafic, management al flotei, soluții de organizare a traficului, inclusiv măsuri de siguranță rutieră; optimizarea stațiilor de transport public, inclusiv a stațiilor și conexiunilor inter-modale; achiziționarea de echipamente, utilaje, instalații necesare pentru exploatarea și întreținerea infrastructurii de transport public și a flotei mijloacelor de transport public. Toate aceste acțiuni vor răspunde nevoilor de deplasare ale cetățenilor și vor acoperi cererea de transport public.

Conform datelor din PR Vest, se așteaptă ca numărul de utilizatori ai sistemului de transport public să crească cu 50% în perioada 2020-2029, iar numărul de utilizatori de mijloace alternative de transport de pe pistele ciclabile finanțate să crească de cca. 8 ori (de la 878 mii în 2000 la 6,81 milioane în 2029).

5. Protecția biodiversității

PR Vest nu întreprinde acțiuni propriu-zise de protecție a biodiversității, ci acțiuni de creare de noi spații verzi cu accent pe protecția biodiversității urbane în zonele dens populate din intravilanul localităților urbane în cadrul Obiectivului Specific 2.7 *Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare*. Prin aceste acțiuni se realizează investiții asupra unor terenuri dezafectate, abandonate, degradate care sunt propuse spre a fi transformate în spații verzi.

6. Capacitatea administrativă

PR Vest nu are atribuții propriu-zise de dezvoltare a capacității administrative a autorităților locale în abordarea nevoilor-cheie de investiții, dar alocă resurse considerabile pentru a consolida capacitatea administrativă a autorităților locale și regionale, prin informare și instruire pentru personalul implicat în gestionarea proiectelor finanțate din fonduri europene.

Autoritatea de Management pentru Programul Regional Vest a elaborat, ca urmare a obiectivului de a consolida capacitatea administrativă a AM și a beneficiarilor, asumat în cadrul Programului Regional Vest, o *Foaie de parcurs pentru consolidarea capacității administrative – Roadmap*, care a fost aprobată prin Decizia Directorului General al ADR Vest nr. 339/29.12.2023.

Până la momentul elaborării Roadmap-ului, principalele acțiuni pentru consolidarea capacității administrative a beneficiarilor au fost reprezentate, de seminarii și diverse instruiri, majoritatea abordând tematici generale (de ex. management de proiect, achiziții publice) dar care au avut frecvență redusă, spre medie, raportat la nevoile de consolidare.

Ca urmare a elaborării Roadmap-ului, AM PR Vest și-a propus să lărgească aria și frecvența instrumentelor și a acțiunilor de consolidare a capacității administrative:

Roadmap-ul propune 15 acțiuni concrete pentru întărirea capacității administrative a tuturor părților implicate în gestionarea proiectelor cu finanțare europeană, dintre care 7 sunt destinate Beneficiarilor. Pentru implementarea Roadmap-ului s-au întreprins deja diverse acțiuni:

- Elaborarea unor **documente suport, metodologii, îndrumare pentru beneficiari**;
- Acțiuni complementare de tip finanțare și **servicii de consultanță**, în special pentru firmele nou-înființate;
- Sprijin pentru **implementarea instrumentului de dezvoltare teritorială ITI Valea Jiului;**
- Sprijin pentru **pregătirea portofoliului de proiecte,** inclusiv a celor care abordează în mod prioritar grupurile vulnerabile;
- **Campanii de conștientizare** pentru anumite tipologii de investiții;
- **Sesiuni periodice de instruire**, inclusiv dezvoltarea unor instrumente noi de instruire a beneficiarilor pe diverse tematici; au fost realizate **sesiuni de informare și instruire** pentru un număr total de aproximativ 700 de persoane.
- Implementarea **inițiativei Noul Bauhaus European**, care pune accent pe procesul participativ de implementare a proiectelor, precum și de a găsi soluții pentru a aborda nevoile diferitelor comunități locale;
- **Digitalizarea** proceselor AM PR Vest și a relației cu beneficiarii.

7. Educația, formarea și stimularea perfecționării/recalificării populației

Programul sprijină Investițiile în unitățile de învățământ preșcolar, primar, gimnazial, liceal, profesional și superior.

Stadiul implementării pentru Prioritatea 6 este cea din cap. 3.2 Stadiul implementării PR Vest până la 31 decembrie 2024.

Intervențiile sunt dedicate sprijinirii realizării unei infrastructuri educaționale de calitate, incluzivă și nesegregată pentru toți participanții la procesul educațional, inclusiv a copiilor/elevilor din grupurile marginalizate/dezavantajate. Criteriile de selecție țin cont de apartenența unităților de localitățile incluse în atlasul zonelor marginalizate, nivelul indicelui de risc socio-educațional (IRSE), existența unui surplus demografic. Toate investițiile în infrastructură vor include măsuri pentru a le face accesibile persoanelor cu dizabilități și cu alte cerințe educaționale speciale. Vor fi susținute și infrastructurile sportive care deservesc școlile, inclusiv centrele de antrenament sportiv înființate în unități de învățământ.

În cadrul apelului de proiecte lansat destinat *Universităților* au fost incluse ca activități eligibile, obligatorii, câteva măsuri–pilot de sprijin și incluziunea în educație pentru studenții aparținând grupurilor vulnerabile, burse pentru studenții aparținând grupurilor vulnerabile, inclusiv studenții cu cerințe educaționale speciale (CES).

În cadrul apelurilor de proiecte lansate pentru sprijinirea educației preuniversitare este obligatoriu ca proiectele propuse să includă activități de creștere a calității și de accesibilitate la educație pentru combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a sistemului de educație, prevenirea și combaterea segregării, de tipul FSE+, în limita a 10% din valoarea eligibilă a proiectului. Activitățile de tip FSE+ se vor adresa elevilor, părinților și cadrelor didactice din cadrul unității de învățământ obiect al proiectului.

Raportul de țară pentru 2024 – România a subliniat necesitatea corelării ofertei educaționale universitare cu nevoile pieței muncii. Pentru realizarea acestui deziderat a fost elaborată o Metodologie care vizează realizarea unei cartografieri la nivel regional a nevoilor de investiții și de servicii din domeniul ocupării forței de muncă și din domeniul educațional. Rezultatele acesteia au fost utilizate pentru fundamentarea alocărilor financiare destinate universităților din Regiunea Vest și pentru prioritizarea proiectelor în cadrul apelului de proiecte, în funcție de specializările oferite de anumite facultăți din cadrul celor 7 universități din Regiunea Vest. Este de menționat că această cartografiere a avut un impact asupra lansării târzii a apelului de proiecte destinat învățământului terțiar, cu impact asupra realizării obiectivului de etapă din cadrul RSO 4.2.

8. Acțiuni de accelerare a implementării

Pentru accelerarea punerii în aplicare a Programului Regional Vest, ca parte a politicii de coeziune sunt avute în vedere o serie de acțiuni, care țin cont atât de contextul regional, cât și de nevoilor locale de investiții, acțiuni care sunt prezentate în capitolul *5.Concluzii și propuneri*.

9. Furnizarea de locuințe sociale pentru gospodăriile vulnerabile

În conformitate cu *Recomandările Specifice de Țară 2024*, Comisia Europeană subliniază necesitatea creșterii accesului la locuințe sociale, în special în regiunile cu deficit major de locuințe accesibile. Necesitatea furnizării de locuințe sociale, prin programele finanțate din fonduri europene, a fost reiterată în *Recomandarea Consiliului privind politicile economice, sociale, de ocupare a forței de muncă, structurale și bugetare ale României*[3], ca metodă de sprijinire a convergenței sociale, fiind identificată ca un risc ce trebuie abordat.

Singurele surse de finanțare la nivel național pentru astfel de locuințe sunt furnizate prin *Programul multianual de construcții locuințe sociale și de necesitate 2024-2027* și prin *Programul Incluziune și Demnitate Socială (POIDS*) care are o alocare de aproape 133 mil. Euro pentru regiunile mai puțin dezvoltate.

Eficacitatea sistemului de protecție socială pentru a reduce riscurile de sărăcie și inegalitățile este în continuare limitată și din cauza lipsei de locuințe sociale care să asigure egalitatea de șanse la muncă și educație.

Având în vedere necesitatea asigurării convergenței sociale, PR Vest propune ca modificare strategică integrarea finanțării locuințelor sociale în cadrul *Prioritații 7 O regiune pentru oameni*, prin alocarea unui buget de 8,5 milioane Euro FEDR.

Aceasta intervenție este complementară cu intervențiile PoIDS, care furnizează:

- sprijin pentru autoritățile locale pentru gestionarea așezărilor informale: înregistrare cadastrală, sprijin în obținerea actelor de identitate, acces la servicii de sănătate, educație/formare profesională, servicii de stimulare a ocupării;
- construcție și reabilitare/modernizare/cumpărare/închiriere de locuințe sociale în complementaritate cu furnizarea de servicii de acompaniere in vederea integrării persoanelor vulnerabile beneficiare de locuințe sociale pentru a accesa/beneficia de servicii.

4.2 Contribuția la Planul Național Integrat în Domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC)

Obiectivul european privind combaterea schimbărilor climatice poate fi atins prin intermediul a cinci dimensiuni-cheie: securitatea energetică, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES), creșterea eficienței energetice, consolidarea pieței interne a energiei și promovarea cercetării, inovării și competitivității.

România și-a asumat prin *Planul Național Integrat în domeniul Energiei Schimbărilor Climatice 2025-2030 (PNIESC)* obiective naționale pe fiecare din cele cinci dimensiuni, pentru îndeplinirea cărora sunt stabilite politici și măsuri care contribuie implicit la atingerea obiectivelor UE.

[3] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=OJ:C_202406830

PR Vest contribuie la următoarele politici și măsuri din cadrul dimensiunii eficiență energetică și parțial la dimensiunea decarbonizare, identificate în PNIESC:

		Decarbonizare	Eficiență energetică	Securitate energetică	Piața internă a energie	C I și Competitivitate	**Modul în care contribuie PR Vest la PM din PNIESC** (Prioritate PR Vest/Obiectiv specific/Acțiuni)
PM36	**Îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor publice la nivel local**	x	x				**P3-O regiunea verde,** **RSO2.1 Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră** Acțiunile propuse în PR Vest pentru renovarea clădirilor sunt practic similare cu cele propuse în PNIESC: anveloparea termică, înlocuirea ferestrelor, intervenții cu privire la sistemele tehnice ale clădirilor, introducere de automatizări și de sisteme tip BMS (Building Management Systems). În plus, PR Vest finanțează și sursele regenerabile de energie concepute și dimensionate pentru consumul propriu al clădirii, contribuind astfel, în mod limitat si la PM 26 *Instalarea colectoarelor solare termice în sectorul rezidențial*
PM37	**Renovarea clădirilor rezidențiale**	x	x				
PM41	**Achiziții verzi**	x	x		x		Măsură orizontală pentru PR Vest. În Manualul Beneficiarului, la capitolul Teme orizontale, Autoritatea de Management menționează faptul că pentru asigurarea conformității cu obiectivul de promovare a Dezvoltării durabile se recomandă realizarea cu preponderență a achizițiilor verzi pentru echipamente și dotări. Pentru anumite apeluri, achizițiile verzi fac obiectul unui criteriu cu punctaj suplimentar.
PM48	**Creșterea ponderii autovehiculelor de transport pasageri alimentate cu combustibili alternativi**	x	x				**Prioritate: 5. O regiune accesibilă,** **RSO3.2. Dezvoltarea și ameliorarea unei mobilități naționale, regionale și locale sustenabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale** Măsura PNIESC răspunde nevoii de utilizare a autovehiculelor de transport pasageri (autobuze, microbuze) alimentate cu combustibili alternativi pentru a reduce emisiile de GES. Acțiunea din PR Vest contribuie la Politica și măsura din PNIESC prin dezvoltarea unui sistem de transport intra și interjudețean care să asigure o mobilitate curată, , prin achiziția de mijloace de transport cu emisii zero, inclusiv infrastructura de încărcare aferentă. La baza dezvoltării acestui sistem stă elaborarea Planului Regional de Mobilitate Durabilă **Prioritate: 4. O regiune cu mobilitate urbană sustenabilă** **RSO2.8. Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon** Politica și măsura din PNIESC promovează punerea în circulație a unui parc nou de vehicule. PR Vest sprijină modernizarea transportului urban prin achiziționarea materialului rulant dar și

		Decarbonizare	Eficiență energetică	Securitate energetică	Piața internă a energiei	C I și Competitivitate	**Modul în care contribuie PR Vest la PM din PNIESC** (Prioritate PR Vest/Obiectiv specific/Acțiuni)
							achiziționarea de troleibuze, autobuze pentru transport urban curat, inclusiv dezvoltarea infrastructurii de combustibili alternativi.
PM49	**Modernizarea transportului public urban**	x	x				**Prioritate: 4. O regiune cu mobilitate urbană sustenabilă** **RSO2.8. Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon** Politica și măsura din PNIESC promovează punerea în circulație a unui parc nou de vehicule. PR Vest sprijină modernizarea transportului urban prin finanțarea modernizării atât a infrastructurii-linii de tramvai și troleibuz;- cât și achiziționarea materialului rulant dar și achiziționarea de troleibuze, autobuze pentru transport urban curat, inclusiv dezvoltarea infrastructurii de combustibili alternativi .
PM56	**Mobilitate alternativă**	x	x				**Prioritate: 4. O regiune cu mobilitate urbană sustenabilă** **RSO2.8. Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon** Această măsură din PNIESC se referă în special la campanii pentru implementarea și subvenționarea unor sisteme pentru a încuraja achiziționarea sau închirierea bicicletelor și trotinetelor electrice, precum și folosirea sistemelor de tip car-sharing, ride-sharing și mobilitatea ca serviciu PR Vest face mai mult de atât, finanțează atât dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru transportul nemotorizat cât și dezvoltarea sistemelor de bike-sharing, achiziția de biciclete sau a altor mijloace de transport ecologice.
PM58	**Modernizarea infrastructurii de transport rutier**	x	x				**Prioritate: 5. O regiune accesibilă** **RSO3.2. Dezvoltarea și ameliorarea unei mobilități naționale, regionale și locale sustenabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale** Pentru reducerea emisiilor GES și realizarea de economii de energie, PNIESC recomandă extinderea și modernizarea infrastructurii rutiere. PR vest finanțează construirea, modernizarea și extinderea rețelei de transport care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv variante ocolitoare cu statut de drum județean. De asemenea sunt prevăzute măsuri pentru decongestionarea traficului din jurul marilor orașe prin investiții în construirea și modernizarea de pasaje sau noduri rutiere, pasarele pietonale, șosele de centură, intersecții periculoase etc. Intervențiile vor include și stații privind măsurarea calității aerului în arealul de intervenție

4.3 Contribuția la Pilonul European al Drepturilor Sociale (PEDS)

PR Vest contribuie prin prioritățile propuse la realizarea dezideratului european de creare a unei Europe sustenabile, echitabile și favorabile incluziunii, dedicate oamenilor și bunăstării acestora. Chiar dacă PR Vest nu implementează în mod direct politicile sociale, a ținut cont de prioritățile *Pilonului European al Drepturilor Sociale* atât în faza de elaborare a acestuia, prin introducerea unor acțiuni specifice care contribuie în mod direct la aceste principii PEDS, cât și în faza de implementare a acestuia, prin introducerea unor cerințe orizontale, fiind luate măsuri pentru ca unele principii PEDS, precum *P2 Egalitatea de gen, P3 Egalitatea de șanse și P17 Incluziunea persoanelor cu handicap* să aibă o aplicare orizontală și să fie luate în considerare în toate prioritățile Programului.

AM PR Vest a elaborat o *Metodologie privind respectarea principiilor orizontale: Egalitate de șanse, Nediscriminare și Accesibilitate persoane cu dizabilități* pentru a asigura o bună implementare a acestor principii.

În cadrul *Ghidurilor de finanțare* elaborate, apar referințe privind asumarea respectării obligațiilor prevăzute în legislația europeană și națională în domeniul nediscriminării pe criterii de gen, origine rasială sau etnică, religie sau convingeri, dizabilități, vârstă sau orientare sexuală, precum și accesibilitatea pentru persoane cu dizabilități. Astfel, la nivel de proiect:

- solicitanții trebuie să includă obligatoriu în *Cererile de finanțare* soluții de accesibilitate în proiectarea și construcția mediului fizic sau de la începutul procesului de proiectare, sau, după caz, în proiectarea și utilizarea echipamentelor propuse a fi achiziționate prin proiect și/sau adaptate pentru persoanele cu dizabilități;
- dacă prin proiect se urmărește și crearea de noi locuri de muncă, beneficiarul își va asuma ca în perioada de implementare, în procesul de recrutare și selecție a noilor salariați, să nu existe nicio referință, criteriu, cerință care să restricționeze accesul la muncă al persoanelor, în mod egal și nediscriminatoriu, pe considerente de sex, apartenența la minorități, categorie sau medii defavorizate, marginalizate, dizabilități etc. Anunțurile de angajare vor trebui să ofere șanse egale tuturor categoriilor de persoane, inclusiv prin asigurarea accesibilității la informație;
- în alegerea personalului existent care participă la implementarea proiectului propus spre finanțare solicitantul își va asuma că selecția acestora s-a făcut într-un mod deschis, transparent, cu asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, fără existența unor discriminări de gen, sex, origine etnică, rasă, confesiune religioasă etc. și va detalia selecția acestora, prin corelarea experienței și competențelor acestora cu specificul activităților desfășurate prin proiect și a cerințelor profesionale aferente.

Cu toate că implementarea proiectelor din cadrul PR Vest a demarat abia în 2024, există totuși premise reale ca PR Vest să contribuie în mod real la prioritățile PEDS. Tabelul de mai jos reflectă care sunt principiile PEDS la care contribuie PR Vest.

Tabel: Contribuția PR Vest la principiile PEDS

Prioritate PR Vest	Obiectiv specific	Acțiuni specifice	Principiu PEDS
P 6: O regiune educată și atractivă	**RSO4.2** Îmbunătățirea accesului la servicii și favorabile incluziunii și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții, prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online	- Investiții în unitățile de învățământ preșcolar, primar, gimnazial, liceal, profesional și superior; - Sprijin pentru servicii de creștere a calității și de accesibilitate la educație, pentru dezvoltarea de noi specializări, prevenirea părăsirii timpurii a școlii, alte servicii educaționale destinate grupurilor vulnerabile pentru prevenirea excluziunii sociale.	**P1. Educație, formare profesională și învățare pe tot parcursul vieții** *(Orice persoană are dreptul la educație, formare profesională și învățare pe tot parcursul vieții favorabile incluziunii și de înaltă calitate pentru a dobândi și a menține competențe care îi permit să participe deplin în societate și să gestioneze cu succes tranzițiile pe piața forței de muncă)*
	RSO4.6 Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială	- Investiții în dezvoltarea durabilă și punerea în valoare a stațiunilor turistice - Investiții în modernizarea centrelor de agrement - tabere școlare, pentru copii și tineri; - Conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural UNESCO.	
P 1: O regiune competitivă	**RSO1.4** Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat	- Îmbunătățirea abilităților tehnice, de management inovativ, antreprenoriale și ecologice.	**P1. Educație, formare profesională și învățare pe tot parcursul vieții**
P 1: O regiune competitivă	**RSO1.1** Dezvoltarea și sporirea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	- Consolidarea bazei materiale publice de cercetare, în corelare cu nevoile pieței și aliniate dublei tranziții verde și digitale prin investiții în dezvoltarea entităților care desfășoară activități specifice de CDI, cărora li se solicită în mod expres crearea de locuri de muncă pentru cercetători.	**P5.Locuri de muncă sigure și adaptabile** *(Trebuie promovate formele de muncă inovatoare, în cadrul cărora se asigură condiții de muncă de calitate. Trebuie încurajate antreprenoriatul și **activitățile** independente.*
	RSO1.3: Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-	- Îmbunătățirea productivității și competitivității IMM-urilor;	

Prioritate PR Vest	Obiectiv specific	Acțiuni specifice	Principiu PEDS
	urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive	- Sprijin apariției de noi întreprinderi în județele CS și HD; - Instrumente financiare de tip equity; (IMM-urile finanțate din acest obiectiv specific vor trebui să creeze locuri de muncă)	*Trebuie facilitată mobilitatea ocupațională)*
P 6: O regiune educată și atractivă	**RSO4.2:** Îmbunătățirea accesului la servicii și favorabile incluziunii și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții, prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online	- Investiții în unitățile de învățământ preșcolar, primar, gimnazial, liceal, profesional și superior; - Sprijin pentru servicii de creștere a calității și de accesibilitate la educație, pentru dezvoltarea de noi specializări, prevenirea părăsirii timpurii a școlii, alte servicii educaționale destinate grupurilor vulnerabile pentru prevenirea excluziunii sociale, conform principiilor Pilonului European al Drepturilor Sociale.	**P11. Îngrijirea copilului și sprijin pentru copii** *(Copiii au dreptul la servicii de educație și de îngrijire a copiilor preșcolari de calitate și accesibile din punct de vedere financiar)*
P 4: O regiune cu mobilitate urbană sustenabilă	**RSO2.8** Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon	- Investiții privind sistemele de transport public local de călători și sistemele pentru transport alternativ nemotorizat.	**P20. Accesul la servicii esențiale** *(Orice persoană are dreptul de acces la servicii esențiale de bună calitate, inclusiv la apă, salubritate, energie, transporturi, servicii financiare și comunicații digitale. Pentru persoanele aflate într-o situație dificilă, trebuie să existe un sprijin pentru accesul la aceste servicii)*
P 2: O regiune cu orașe Smart și o administrați e digitalizată	**RSO1.2** Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice	- Digitalizarea administrației publice: platforme cu funcții și servicii digitale oferite de instituții publice, plecând de la nevoile și în beneficiul cetățenilor și al întreprinderilor	
P 5: O regiune accesibilă	**RSO3.2** Dezvoltarea și ameliorarea unei mobilități naționale, regionale și locale sustenabile, reziliente la	- Construirea, modernizarea și extinderea rețelei de transport;	

Prioritate PR Vest	Obiectiv specific	Acțiuni specifice	Principiu PEDS
	schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	- Dezvoltarea unui sistem de transport intra și interjudețean.	
P 7: O regiune pentru cetățeni	**RSO5.1** Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului sustenabil și a securității în zonele urbane	- Regenerare urbană și revitalizarea integrată a spațiilor publice urbane, - Proiecte-pilot New European Bauhaus implementate în municipiile reședință de județ, - Conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural clasa A, - Construirea, modernizarea, amenajarea obiectivelor de infrastructură culturală publică, în municipii reședință de județ - biblioteci, muzee și colecții publice, instituții de spectacole sau concerte etc	
Principii PEDS care au aplicare orizontală la nivelul PR Vest *(Egalitatea de tratament și de șanse între femei și bărbați trebuie asigurată și promovată în toate domeniile, inclusiv în ceea ce privește participarea pe piața forței de muncă, condițiile de angajare și evoluția carierei.)*			
P2. Egalitatea de gen Se aplică la nivelul tuturor Priorităților din cadrul PR Vest.			
P3. Egalitatea de șanse Se aplică la nivelul tuturor Priorităților din cadrul PR Vest.			
P17. Incluziunea persoanelor cu handicap Se aplică la nivelul tuturor Priorităților din cadrul PR Vest.			

În cadrul **Priorității 6: O regiune educată și atractivă, RSO4.2,** care contribuie orizontal/transversal la pilonii P2 Egalitatea de gen, P3 Egalitatea de șanse și P17 Incluziunea persoanelor cu handicap, precum și direct la pilonii:

- **P1 Educație, formare profesională și învățare pe tot parcursul vieții**
- **P11 Îngrijirea copilului și sprijin pentru copii**

Acțiuni realizate până la 31.12.2024:

- au fost lansate 19 apeluri de proiecte (inclusiv etapizate), au fost semnate 43 de contracte, de peste 48,5 mil EUR, din care FEDR 36 mil EUR și au fost efectuate plăți în valoare de 7,7 mil EUR;

În cadrul **Priorității 6: O regiune educată și atractivă, RSO4.6,** care contribuie direct la pilonul **P1 Educație, formare profesională și învățare pe tot parcursul vieții,** și orizontal/transversal la pilonii P2 Egalitatea de gen, P3 Egalitatea de șanse și P17 Incluziunea persoanelor cu handicap, până la 31 decembrie 2024, au fost realizate următoarele acțiuni:

- a fost lansat 2 apeluri de proiecte, au fost semnate 4 de contracte a căror valoare depășește 5,5 mil EUR (din care FEDR 4,1 mil EUR) și au fost efectuate plăți în valoare de peste 2,5 mil EUR;

în cadrul **Priorității 1: O regiune educată și atractivă, RSO1.1,** care contribuie direct la pilonul **P5 Locuri de muncă sigure și adaptabile**, și orizontal/transversal la pilonii P2 Egalitatea de gen, P3 Egalitatea de șanse și P17 Incluziunea persoanelor cu handicap:

În cadrul **Priorității 1: O regiune educată și atractivă, RSO1.3**, care contribuie direct la **P5 Locuri de muncă sigure și adaptabile,** și orizontal/transversal la pilonii P2 Egalitatea de gen, P3 Egalitatea de șanse și P17 Incluziunea persoanelor cu handicap, până la 31 decembrie 2024, au fost realizate următoarele acțiuni:

- au fost lansate 3 apeluri de proiecte, au fost semnate 70 de contracte a căror valoare nerambursabilă este de aproape 12 mil EUR (din care peste 10 mil EUR din FEDR) și au fost efectuate plăți în valoare de peste 1,6 mil EUR;

În cadrul **Priorității 4: O regiune cu mobilitate urbană sustenabilă, RSO2.8,** care contribuie direct la pilonul **P20 Accesul la servicii esențiale**, și orizontal/transversal la pilonii P2 Egalitatea de gen, P3 Egalitatea de șanse și P17 Incluziunea persoanelor cu handicap, până la 31 decembrie 2024, au fost realizate următoarele acțiuni:

- au fost lansate 8 apeluri de proiecte, au fost semnate 23 de contracte a căror valoare nerambursabilă depășește 157 mil EUR (din care 136,4 mil EUR FEDR) și au fost efectuate plăți în valoare de aproape 63 mil EUR;

În cadrul **Priorității 2: O regiune orașe Smart și administrație digitalizată, RSO1.2,** care contribuie direct la pilonul **P20 Accesul la servicii esențiale**, și orizontal/transversal la pilonii P2 Egalitatea de gen, P3 Egalitatea de șanse și P17 Incluziunea persoanelor cu handicap:

În cadrul **Priorității 5: O regiune accesibilă, RSO3.2**, care contribuie direct la **P20 Accesul la servicii esențiale,** și orizontal/transversal la pilonii P2 Egalitatea de gen, P3 Egalitatea de șanse și P17 Incluziunea persoanelor cu handicap, până la 31 decembrie 2024, au fost realizate următoarele acțiuni:

- au fost lansate 3 apeluri de proiecte, au fost semnate 9 de contracte a căror valoare nerambursabilă este de peste 182 mil EUR (din care 158 mil EUR din FEDR) și au fost efectuate plăți de peste 6,2 mil EUR;

În cadrul **Priorității 7: O regiune pentru cetățeni, RSO5.1**, care contribuie direct la **P20 Accesul la servicii esențiale,** și orizontal/transversal la pilonii P2 Egalitatea de gen, P3 Egalitatea de șanse și P17 Incluziunea persoanelor cu handicap, până la 31 decembrie 2024, au fost realizate următoarele acțiuni:

- au fost lansate 9 apeluri de proiecte, au fost semnate 30 de contracte a căror valoare nerambursabilă este de aproape 70 mil EUR (din care 60 mil EUR din FEDR) și au fost efectuate plăți de 6,4 mil EUR;

Având în vedere *Recomandările Specifice de Țară 2024 de* creștere a accesului la locuințe sociale, AM PR Vest propune finanțarea locuințelor sociale în cadrul *Priorității 7 O regiune pentru oameni,* contribuind astfel și la principiul PEDS **P19 Locuințe și asistență pentru persoanele fără adăpost**. Asigurarea accesului persoanelor vulnerabile la locuință și la asistență socială contribuie la prevenirea şi combaterea sărăciei, a riscului de excluziune socială și la îmbunătățirea calității vieții în comunitățile defavorizate.

De asemenea, o altă oportunitate de a crește contribuția PR Vest la PEDS este sprijinirea acțiunilor STEP în cadrul Obiectivului de politică 1, Prioritatea 2- STEP care contribuie principiul PEDS **P1 Educație, formare profesională și învățare pe tot parcursul vieții.** În acest fel va fi sprijinită dezvoltarea competențelor digitale, sprijinirea inovației și creșterea accesului la tehnologii avansate.

Cu toate că implementarea acțiunilor din cadrul PR Vest este încă la început, se așteaptă ca Programul să contribuie la Pilonul European al Drepturilor Sociale. În vederea îmbunătățirii impactului, se vor evalua periodic nevoile și provocările regionale, ajustând resursele alocate dacă va fi necesar, pentru a asigura o creștere a contribuției PR Vest la atingerea obiectivelor PEDS pentru 2030.

4.4 Analiza situației socio-economice

a. Provocări la nivel regional

Principalele provocări identificate la nivelul Regiunii Vest în procesul de elaborarea a PR Vest se mențin, unele având chiar tendințe de accentuare: **disparitățile de dezvoltare între județele componente ale Regiunii Vest, declinul demografic pe fondul sporului natural negativ, a migrației interne și emigrației, îmbătrânirea populației, depopularea unor zone/localități care rămân slab conectate la servicii esențiale și a căror declin socio-economic se accentuează odată cu scăderea populației active**.

Din punct de vedere economic se constată o tendință de creștere și o oarecare îmbunătățirea a orientării Regiunii spre sectoarele de înaltă tehnologie. **Creșterea economică a regiunii a continuat**, în anul 2022 ceea ce a determinat ca PIB/locuitor al Regiunii Vest a ajuns la valoarea de 78% din media UE, în creștere față de 68% la momentul elaborării Programului. Valoarea actuală a PIB-ului/locuitor marchează tranziția de la o regiune mai slab dezvoltată la o regiune în tranziție, ceea ce poate avea implicații în viitoarea perioadă de programare.

Se mențin **disparitățile de dezvoltare între județele componente ale Regiunii Vest**, tendință demonstrată de accentuarea ecartului dintre cel mai dezvoltat județ – Timiș și cel mai puțin dezvoltat – Caraș-Severin în ceea ce privește pentru indicatorul PIB/locuitor ca medie din UE27 de la 31% în anul 2017 la 40 % în anul 2021. În această perioadă județul Timiș a întregistrat cea mai mare rată de creștere a PIB/locuitor din Regiune, în timp ce județul Caraș-Severin a înregistrat o creștere sub media regională.

Continuă declinul demografic, înregistrându-se cu o tendință de scădere mai accentuată a populației în Regiune față de media la nivel național (-2,3% față de -1,7%: perioada 2020-2024). Doar județul Timiș a înregistrat o ușoară creștere în această perioadă, care se datorează creșterii populației din zona peri-urbană a Municipiului Timișoara. Se remarcă accentuarea polarizării populației în jurul marilor orașe în timp ce zonele rurale, cele izolate sau montane, cu acces deficitar la transport sau servicii publice, au înregistrat scăderi.

Se menține și tendința de îmbătrânire demografică, care este accentuată nu doar de sporul natural negativ, ci și de migrația populației, îndeosebi a tinerilor, grupa de vârstă 20-24 ani fiind cea mai numeroasă categorie de emigranți români din Regiune.

Aceste tendințe accentuează **dezechilibrele pe piața muncii** cauzate de migrația populației în vârstă de muncă, valorile participării în educație și de insuficienta corelare a competențelor existente cu nevoile pieței muncii. Lipsa forței de muncă are un impact deosebit pentru dezvoltarea sustenabilă a Regiunii. În anul 2023, Uniunea Europeană a clasificat Regiunea Vest ca fiind *"regiune în capcana dezvoltării talentelor"*, afectată profund de declinul populației cu vârstă de muncă, de pondere scăzută și stagnantă a populației cu educație terțiară și de emigrație. Pe baza acestor constatări, Regiunea Vest a fost selectată printre alte 11 regiuni din UE care primesc asistență tehnică pentru identificarea de soluții pentru atragerea și menținerea talentelor.

În contextul menținerii provocărilor și disparităților intra regionale, măsurile/inițiativele AM PR Vest rămân încă relevante:

- Consolidarea capacității administrative a potențialilor beneficiari, prin acțiuni formalizate în cadrul unei *Foi de parcurs pentru consolidarea capacității administrative – Roadmap,* care a fost aprobată în decembrie 2023, având ca perioadă de implementare 2024-2027.
- Apeluri competitive pentru orașele din același județ pentru domenii de importanță majoră: mobilitate urbană, eficiența energetică, educație, revitalizare și regenerare urbană, pentru a evita competiția între orașe și municipii, având criterii de prioritizare adaptate;

- Rate de cofinanțare din partea IMM-urilor diferite în cadrul ajutorului de minimis: 10% pentru județele Caraș-Severin și Hunedoara, 17% pentru județul Arad și 24% pentru județul Timiș;
- Apeluri de proiecte pentru înființarea de noi întreprinderi în județe cu un nivel redus al antreprenoriatului;
- Alocare dedicată pentru ITI Valea Jiului, alcătuită din municipiile Lupeni, Vulcan și Petroșani și orașele Aninoasa, Petrila, Uricani.

Pentru a aborda dezechilibrele pe piața muncii, cauzate de o serie de factori (accentuarea declinului demografic, migrația populației în vârstă de muncă, valorile reduse ale participării în educație și insuficienta corelare a competențelor existente cu nevoile pieței muncii), Regiunea Vest va beneficia de rezultatele asistenței tehnice pentru identificarea de soluții pentru atragerea și menținerea talentelor.

b. Factori de impact asupra dezvoltării socio-economice a Regiunii

Disparitățile de dezvoltare ecomomică și inovare între județele Regiunii, pot limita tendința evidentă de creștere a economiei regionale. Cifra de afaceri regională în anul 2023 a fost de 36,4 mld. EUR, în creștere cu aproape 50% față de anul 2018, dar 85,7% din cifra de afaceri a Regiunii rămâne concentrată în județele Timiș și Arad.

Decalajul de productivitate a Regiunii Vest se menține crescut în ciuda unui salt important de la 28.670 EUR (2019) la 35.887 EUR (2022), reducând decalajele față de nivelul UE de la 43% la 49%.

Activitatea de CDI rămâne redusă chiar dacă preocuparea pentru CDI s-a accentuat. Fondurile alocate pentru CDI au crescut de la 38,9 EUR/locuitor la 84,5 EUR/locuitor (2023), chiar dacă rămân în continuare insuficiente. Este de așteptat ca introducerea Regiunii Vest în grupul celor 148 de regiuni care au primit eticheta de "Regional Innovation Valley", regiuni care se angajează să își consolideze ecosistemul de cercetare și inovare, să îmbunătățească coordonarea politicii de cercetare și să investească în prioritățile-cheie ale UE din Agenda de Inovare și să se angajeze în colaborarea în cercetare și inovare între regiuni mai mult și mai puțin avansate cu specializări inteligente complementare.

Schimbările climatice reprezintă o provocare semnificativă pentru dezvoltarea durabilă a Regiunii. Conform datelor climatice din portalul Adaptation Dashboard (UE), Regiunea Vest va fi profund impactată de schimbările climatice, în mod special de creșterea căldurii extreme și a cererii de energie pentru răcire, cu deosebire în zonele urbane, de risc de inundații și de secetă. Datele arată că în ultimii 20 de ani Regiunea a înregistrat deja creșteri de temperatură mai mult decât media României. Prin urmare, Regiunea trebuie în continuare să abordeze probleme legate de: nevoia de creștere a rolului inovării pentru facilitarea tranziției digitale și verzi, scăderea emisiilor în toate sectoarele: eficiență energetică, transport, economie, dezvoltarea de spații verzi și publice. Până în anul 2026, Regiunea Vest, cu ajutorul EIT Climate-KIC, va elabora o Strategie de Adaptare

Climatică, cu ținte clare pentru întărirea capacității regionale de adaptare la schimbările climatice.

Creșterea ponderii persoanelor cu risc de sărăcie și excluziune socială

Conform Eurostat, la nivelul național, populația afectată de lipsuri materiale grave (stare de sărăcie severă), în anul 2020 reprezentă 15,25% din totalul populației naționale. La nivelul Regiunii Vest, ponderea a fost de 7,4% în 2019 din totalul populației regiunii, și a înregistrat o ușoară creștere în anul 2020 (8,6%). De asemenea, s-a constatat o creștere a ponderii persoanelor cu risc de sărăcie și excluziune socială de +5% în perioada 2019-2022.

Prin urmare, riscul de sărăcie și inegalitatea rămân la cote ridicate, cu disparități importante intraregionale, iar accesul la piața forței de muncă și la educație este în continuare marcat de inegalități, fiind accentuat și de lipsa de locuințe sociale.

Infrastructura socială[4] la nivelul Regiunii Vest este asigurată printr-un număr de 48 de cămine pentru persoane vârstnice, 34 de centre pentru persoane cu dizabilități și 15 cantine de ajutor social. Singurele surse de finanțare la nivel național pentru locuințe sociale sunt furnizate prin *Programul multianual de construcţii locuințe sociale și de necesitate 2024-2027* și prin *Programul Incluziune și Demnitate Socială (POIDS*), ceea nu asigură resurse financiare suficiente pentru satisfacerea nevoii de locuințe sociale, având vedere disparitățile regionale, contextul demografic și a nevoile grupurilor vulnerabile.

c. Posibili factori de impact asupra implementării Programului

Valorile scăzute ale indicilor din educație, dintre care menționăm creșterea valorii indicatorilor de părăsire timpurii a școlii (+1%) dar și a NEETs, precum și valorile scăzute ale populației cu educație terțiară (25,3% față de 43,9% media UE), poate influența rata de absorbție prin reducerea posibilității de a utiliza angajați calificați pentru implementarea proiectelor dar și un număr redus de aplicanți pentru proiectele dedicate IMM-urilor.

Schimbări pe piața muncii: cu toate că rata șomajului a scăzut în Regiune în perioada analizată, sunt necesare măsuri pentru întărirea sistemului educațional, dezvoltarea aptitudinilor populației în corelare cu specificul regional.

Se constată totuși o **creștere a ponderii persoanelor între 25 și 34 de ani care participă în educație terțiară** de la 16,3% în 2021 la 18,3% în 2023 și o **creștere ușoară a resurselor umane angajate în domenii ale științei și tehnologiei** de la 25,4% în 2021 la 28,6% în 2023, chiar dacă acest procent este mult mai mic decât media UE de 49,2%. Aceste tendințe oferă premise favorabile în contextul în care se vor lansa în anul 2025 apeluri pentru sprijinirea cercetării și inovării, dar și implementarea a două Fonduri de investiții pentru persoanele /IMM-urile cu idei inovative.

[4] Planul pentru Dezvoltare Regională al Regiunii Vest 2021-2027

4.5 Progresele înregistrate în realizarea obiectivelor de etapă

În procesul de elaborare a PR Vest au fost propuse o serie de obiective de etapă pentru anul 2024, care aveau va scop sprijinirea procesului de evaluare a progresului în implementarea Programului.

Implementarea Programului a fost influențată de data de aprobare a acestuia de către Comisie (octombrie 2022), deci aproape doi ani față de data de începere a perioadei de programare.

În plus, pregătirile realizate de AM PR Vest pentru demararea implementării au fost afectate de modificările legislative naționale cu privire la gestionarea proiectelor finanțate din fonduri europene - OUG 23/2023, care au stabilit, printre altele, realizarea unui proces de selecție, evaluare și contractare în trei etape, față de o singură etapă propusă inițial de AM PR Vest. A fost necesară modificarea tuturor procedurilor interne, metodologiilor, criteriilor de evaluare și selecție și a ghidurilor solicitanților de finanțare elaborate până la acel moment precum și un reluarea consultărilor publice pentru ghidurile deja elaborate, generând o întârziere în lansarea primelor apeluri de proiecte cu aproximativ 3 luni pentru o parte din ghidurile de finanțare față de calendarul propus inițial de către AM PR Vest, astfel încât primele apeluri au fost lansate în august 2023.

Procesul de implementare a fost influențat și de publicarea OUG 36/2023 care a creat cadrul legislativ necesar utilizării prevederilor articolului 118a din Regulamentul (UE) RDC care permite finanțarea celei de-a doua etape a operațiunilor selectate în perioada 2014-2020 care îndeplinesc criteriile de etapizare. Ca urmare, AM PR Vest a trebuit să aloce resurse umane pentru elaborarea Ghidului unic, evaluarea în regim de urgență a celor 98 de proiecte propuse spre etapizare, în vederea semnării contractelor de finanțare până cel târziu la data de 31 iulie 2024.

De asemenea, abordarea strategică a AM PR Vest, de a lansa cu prioritate apelurile pentru operațiuni care au o perioadă mai lungă de implementare și valori mai mari, în vederea evitării dezangajării fondurilor de la 31.12.2025, a influențat atingerea obiectivelor de etapă.

Având în vedere aspectele menționate mai sus, cea mai mare parte a apelurilor, cca 73,11% din alocarea nerambursabilă a fost lansată în anul 2024, ceea ce a condus implicit, la decalaje în contractare și implementarea proiectelor, cu impact direct asupra gradului de realizare a obiectivelor de etapă.

În concluzie, gradul de realizare a obiectivelor de etapă este corelat cu stadiul de implementare a Programului.

În urma propunerilor de transferuri de fonduri din cadrul PR Vest valorile țintă vor suferi ajustări, iar măsurile de punere în aplicare și accelerare a implementării PR Vest în perioada 2025-2029 vor răspunde noilor obiective .

Obiective specifice (RSO)	Cod/Denumire Indicator	Unitate de măsură	Țintă PR Vest (2029)	Obiectiv de etapă PR Vest (2024)	Obiectiv de etapă asumate din proiecte contractate la 31.12.2024	Rata de realizare Obiectiv de etapă PR Vest din PROIECTE CONTRACTATE la 31.12.2024
RSO1.1	RCO01-Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	întreprinderi	341	**128**	-	-
	RCO02-Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	întreprinderi	316	**113**	-	-
	RCO04-Întreprinderi care beneficiază de sprijin nefinanciar	întreprinderi	25	**15**	-	-
	RCO06-Cercetători care lucrează în centre de cercetare care beneficiază de sprijin	ENI anual	36	**14**	-	-
	RCO07-Organizații de cercetare care participă la proiecte de cercetare comune	Organisme de cercetare	13	**4**	-	-
	RCO08-Valoarea nominală a echipamentelor pentru cercetare și inovare	euro	27.241.875	**7.843.750**	-	-
	RCO10-Întreprinderi care cooperează cu organizații de cercetare	întreprinderi	74	**24**	-	-
	PSO01-Organizații de management al clusterului care beneficiază de sprijin	entitate	5	**3**	-	-
RSO1.2	RCO0-Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	întreprinderi	385	**154**	-	-
	RCO02-Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	întreprinderi	385	**154**	-	-
	RCO13-Valoarea serviciilor, a produselor și a proceselor digitale dezvoltate pentru întreprinderi	euro	22.496.691	**11.248.346**	-	-
RSO1.3	RCO01-Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	întreprinderi	950	**254**	70	27,56%
	RCO02-Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	întreprinderi	846	**254**	70	27,56%
	RCO05-Întreprinderi nou înființate care beneficiază de sprijin	întreprinderi	400	**120**	-	-
RSO1.4	RCO01-Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	întreprinderi	950	**285**	-	-
	RCO02-Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	întreprinderi	950	**285**	-	-
	RCO16-Participarea părților interesate instituționale la procese de descoperire antreprenorială	participarea părților interesate	600	**150**	-	-
	RCO101-IMM-uri care investesc în competențe pentru specializare inteligentă, pentru tranziție industrială și antreprenoriat	întreprinderi	950	**285**	-	-
	PSO02-Organizații de cercetare publice care investesc în competențe pentru specializarea inteligentă	organizații de cercetare publice	23	**13**	-	-
RSO2.1	RCO18-Locuințe cu performanță energetică îmbunătățită	locuințe	6.900	**570**	2.482	435,44%
	RCO19-Clădiri publice cu performanță energetică îmbunătățită	metri pătrați	106.200	**12.800**	74,794,75	584,33%

Obiective specifice (RSO)	Cod/Denumire Indicator	Unitate de măsură	Țintă PR Vest (2029)	Obiectiv de etapă PR Vest (2024)	Obiectiv de etapă asumate din proiecte contractate la 31.12.2024	Rata de realizare Obiectiv de etapă PR Vest din PROIECTE CONTRACTATE la 31.12.2024
RSO2.8	RCO55-Lungimea liniilor noi de tramvai și metrou	km	19	**4**	-	-
	RCO57-Capacitatea materialului rulant ecologic pentru transportul public colectiv	pasageri	8.300	**1.800**	4.450	247,22%
	RCO58-Piste ciclabile care beneficiază de sprijin	km	100	**9**	85,05	944,96%
	RCO59-Infrastructuri pentru combustibili alternativi (puncte de realimentare/reîncărcare)	puncte de realimentare/reîncărcare	93	**22**	108	490,91%
	RCO60-Orașe și localități cu sisteme de transport urban digitalizate noi sau modernizate	orașe mari și mici	10	**4**	5	125%
	RCO74-Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	persoane	947.000	**376.000**	845.271	224,81%
	RCO75-Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	contribuții la strategii	17	**4**	8	200%
RSO3.2	RCO46-Lungimea drumurilor reconstruite sau modernizate – din afara TENT-T	Km	257	**45**	338,90	753,10%
RSO4.2	RCO66-Capacitatea sălilor de clasă din structurile noi sau modernizate de îngrijire a copiilor	persoane	2.300	**650**	898	138,15%
	RCO67-Capacitatea sălilor de clasă din structurile educaționale noi sau modernizate	persoane	26.300	**5.900**	24.674	418,20%
	RCO74-Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	persoane	993.000	**564.000**	435.624	77,24%
	RCO75-Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	contribuții la strategii	22	**6**	7	116,67%
RSO4.6	RCO77-Numărul siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin	situri culturale și turistice	12	**1**	7	700%
RSO5.1	RCO74-Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	persoane	1.021.000	**564.000**	647.281	114,77%
	RCO75-Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	contribuții la strategii	25	**6**	19	316,67%
	RCO76-Proiecte integrate de dezvoltare teritorială	proiecte	31	**6**	4	66,67%
	RCO77-Numărul siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin	situri culturale și turistice	12	**2**	6	300%
	RCO114-Spații deschise create sau reabilitate în zonele urbane	metri pătrați	752.400	**187.700**	603.583,69	321,57%
	PSO10-Clădiri publice construite/modernizat/extinse	clădiri	31	**7**	46	657,14%
Asistență tehnică Vest	PSO06-Numărul mediu anual de locuri de muncă finanțate prin AT	angajați cu normă întreagă	224	**175**	235	134,29%
	PSO07-Număr de proiecte gestionate	proiecte	1.600	**850**	667	78,47%
	PSO08-Sesiuni de instruire și formare în rândul beneficiarilor / potențialilor beneficiari	sesiuni de instruire și formare	60	**25**	53	212,00%
	PSO09-Rapoarte și studii de evaluare	rapoarte și studii	13	**1**	16	1600,00%

5. CONCLUZII ȘI PROPUNERI

Analiza intermediară PR Vest 2021-2027 (MTR) scoate în evidență atât realizările, cât și provocările care au afectat implementarea programului.

- Stadiul implementării Programului este în **parametri optimi** ținând cont și de perioada de implementare propriu-zisă de mai puțin de doi ani, de capacitatea beneficiarilor de a elabora proiecte.
- Principalele **realizări** în implementarea Programului sunt:
  - A fost lansată 73,11% din alocarea nerambursabilă a Programului, prin intermediul a 61 de apeluri de proiecte;
  - S-au semnat 208 de contracte de finanțare a căror valoare reprezintă un procent 44,22% din bugetul nerambursabil al Programului;
  - A fost realizat un grad de absorbție de aproape 6% din alocarea Programului;
  - Au fost create premisele pentru atingerea în bune condiții a țintei de absorbție aferentă anului 2025, respectiv 129 mil. EUR FEDR;
  - Au fost întreprinse diverse acțiuni de consolidare a capacității administrative a tuturor părților implicate în implementarea proiectelor cu finanțare europeană;
  - A fost oferită asistență tehnică pentru pregătirea unui portofoliu de proiecte care să răspundă atât nevoilor regionale și locale, cât și obiectivelor PR Vest.

- De asemenea, s-au înregistrat **progrese** în ceea ce privește:
  - derularea unor acțiuni specifice pentru implementarea inițiativei New European Bauhaus;
  - cartografierea nevoilor de educație corelat cu piața muncii în cadrul intervenției ce sprijină învățământul superior;
  - lansarea apelului pentru identificarea entității care va implementa Pacte de integritate;
  - lansarea procedurilor de achiziție publică pentru selecția a doi Administratori de Fond care vor implementa cele două instrumente financiare complementare: Instrumentul Financiar de Accelerare a Afacerilor și Instrumentul Financiar Venture Capital;
  - încheierea unui protocol între Agenția pentru Dezvoltare Regională Vest și Luxinnovation GIE - Agenția Națională de Inovare din Luxemburg. Luxinnovation GIE va contribui cu transfer de cunoștințe pentru înființarea de către ADR Vest a Agenției Regionale de Inovare;
  - creșterea vizibilității AM PR Vest pe paginile de social media.

- Sunt necesare **măsuri viitoare pentru implementarea eficientă a Programului**:
  - lansarea apelurilor pentru restul de fonduri alocate prin Program, inclusiv a celor care sprijină noile direcții strategice ale UE: *Platforma STEP* și *Locuințele sociale;*
  - relansarea în cadrul unor apeluri competitive a alocării rămase neconsumate;
  - sprijinirea și instruirea potențialilor beneficiari (UAT-uri), contribuind astfel dezvoltarea capacității administrative a autorităților locale în abordarea nevoilor-cheie de investiții și la implementarea proiectelor complexe.
  - intensificarea sprijinului oferit UAT-urilor din partea experților tematici ai ADR Vest pentru a elabora proiecte de calitate, care să răspundă într-o măsură ridicată tuturor cerințelor impuse de cadrul de reglementare al fondurilor europene.
  - monitorizarea permanentă a stadiului implementării Programului și realizarea ajustărilor necesare asigurării implementării.
  - digitalizarea și simplificarea continua a proceselor, atât la nivelul AM, cât și în relația cu beneficiarii
- Prin proiectele finanțate, se așteaptă ca Programul să contribuie, în continuare, atât la implementarea *Planului național integrat privind energia și clima (PNIESC)*, cât și la *Pilonul European al Drepturilor Sociale (PEDS)*.
- Pentru a răspunde *Recomandărilor Specifice de Țară* și obiectivelor *Pilonului European al Drepturilor Sociale*, AM PR Vest propune **o modificare de Program care să includă finanțarea, în manieră integrată, a locuințelor sociale** în cadrul Priorității 7
- În vederea consolidării ecosistemului de inovare și competitivitate regională, AM PR Vest propune **integrarea în Program a unei priorități dedicate tehnologiilor strategice STEP**, în cadrul Priorități 2- STEP, cu o alocare de 22 mil EUR.

PROPUNERI DE MODIFICARE PR VEST rezultate și justificate în urma evaluării intermediare a PR Vest:

I. Transformarea *Prioritații 2 O regiune cu orașe Smart și o administrație digitalizată* în Prioritate STEP și alocarea sumei de **19.785.600 EUR** – contribuție UE (FEDR) pentru a sprijini această inițiativă UE.

AM PR Vest propune sprijinirea acțiunilor STEP pentru **Tehnologiile profunde și digitale** și **Biotehnologii**, în cadrul Obiectivului de politică 1, Obiectivul specific (vi) *Sprijinirea investițiilor care contribuie la obiectivele Platformei Tehnologii Strategice pentru Europa (platforma STEP) menționate la articolul 2 din Regulamentul (UE) 2024/795 al Parlamentului European și al Consiliului.*

În acest context, AM PR Vest propune următoarele **transferuri**:

1. Transferul sumei de 4.000.000 EUR, din care 3.400.000 EUR contribuție UE (FEDR), aferentă acțiunii privind susținerea dezvoltării și operaționalizării clusterelor de inovare.

Decizia se bazează pe dinamica negativă a acestui tip de organizații în Regiunea Vest. Conform platformei European Cluster Collaboration Platform în Regiunea Vest mai sunt doar două organizații de tip cluster la acest moment. Clusterele active sunt ROSENC și Banat Software. În ceea ce privește celelalte inițiative de tip cluster acestea nu mai sunt active. (sursa: https://reporting.clustercollaboration.eu/region/RO42).

Un alt motiv, este faptul că în România nu există o legislație specifică cu norme metodologice clare privind înființarea și funcționarea clusterelor. Asociația Clustero a elaborat recomandări metodologice privind dezvoltarea și acreditarea acestui tip de structuri parteneriale, dar criteriile sunt prohibitive și nu au stimulat dezvoltarea unor astfel de structuri.

2. Transferul sumei de 12.000.000 EUR din care 10.200.000 EUR contribuție UE (FEDR) aferentă acțiunii privind susținerea și dezvoltarea structurilor de sprijin a afacerilor (incubatoare, acceleratoare).

Justificare:

În acest moment, structurile de sprijin a afacerilor nu funcționează la un nivel optim, care să stimuleze incubarea și dezvoltarea afacerilor mici. AM PR Vest intenționează să abordeze dezvoltarea ideilor de afaceri și ale IMM-urilor în stadiul incipient de dezvoltare prin implementarea a 2 instrumente financiare: Instrument Financiar de Accelerare a Afacerilor și Instrument Financiar Venture Capital. Prin urmare, o suprapunere a sprijinului nu reprezintă o utilizare eficientă a fondurilor europene, în condițiile în care principala problemă nu o reprezintă lipsa unor infrastructuri de incubare, ci lipsa masei critice de firme viabile, cu potențial de dezvoltare. În prezent, în Regiunea Vest există structuri de afaceri care nu au un grad de ocupare satisfăcător și care încă au capacitatea de a găzdui firme.

3. Transferul sumei de 7.277.176 EUR, din care 6.185.600 EUR contribuție UE (FEDR) aferentă acțiunii privind susținerea întreprinderilor noi din Hunedoara.

Justificare:

Prin Planul de Tranziție Justă este sprijinită finanțarea întreprinderilor noi, astfel încât există o suprapunere a intervențiilor. AM PR Vest propune să mențină sprijinul pentru firme noi doar în județul Caraș-Severin, care nu beneficiază de astfel de sprijin prin alte programe și se confruntă cu un nivel redus de antreprenoriat.

4. Suplimentar celor 3 propuneri de transferuri, AM PR Vest propune finanțarea acțiunii Digitalizarea administrației publice în cadrul Priorității 1, Obiectivul specific 1.2. și realocarea sumei aferente 18.764.797 EUR, dn care 15.950.000 EUR contribuție UE (FEDR)

Justificare:

În prezent, Prioritatea 2 sprijină finanțarea a două acțiuni: *Digitalizarea administrației publice* și *Smart city*. Ca urmare a eliminării acțiunii *Smart city* (a se vedea justificarea de la punctul II.2 de mai jos), abordarea strategică de a finanța acțiuni aliniate Platformei STEP și menținerea unei arhitecturi simple a PR Vest, fără a mai include o nouă Prioritate dedicate STEP, se consideră oportun transferul acțiunii în cadrul Priorității 1. Acțiunea răspunde aceluiași obiectiv specific OS 1.2, acesta fiind un obiectiv comun ambelor Priorități.

II. Suplimentarea alocării aferente domeniului *Revitalizare și Regenerare Urbană* cu suma de 25.352.941 EUR, din care 21.550.000 EUR contribuție UE (FEDR). Din această sumă, 10.000.000 EUR este dedicată finanțării în cadrul acestei intervenții regionale a locuințelor sociale din zonele urbane mai mici.

Necesitatea de a majora alocarea pentru domeniul *Revitalizare și Regenerare Urbană* este datorată nevoii de a finanța locuințele sociale, precum și a faptului că o parte a UAT-urilor nu au reușit să finalizeze documentația tehnico - economică la faza Proiect Tehnic cu Autorizație de Construire (cum este cerința din cadrul ghidului solicitantului) până la închiderea apelului de proiecte, însă gradul de maturitate a documentațiilor este unul ridicat, UAT-urile având deja angajate resurse în elaborarea proiectelor tehnice. Pentru a oferi posibilitatea UAT-urilor să depună cererile de finanțare pentru care au întreprins deja demersuri de pregătire a documentațiilor tehnice, AM PR Vest intenționează deschiderea unui nou apel de proiecte.

În acest context, AM PR Vest propune următoarele **transferuri**:

1. Transferul sumei de 10.000.000 EUR, din care 8.400.000 EUR – FEDR, aferente domeniului Infrastructură verde.

Justificare:

Pentru domeniul *Infrastructură verde* apetitul autorităților publice a fost scăzut, datorită tipologiei specifice: crearea de spații verzi pe suprafețe semnificative în zona centrală sau semi-centrală a orașului, cu accent pe menținerea biodiversității (plantare arbori, amenajări peisagistice) și cu limitarea facilităților de tipul spații de joacă, mobilier urban, alei pietonale, piste de biciclete, iluminat etc. în procent de 15% din valoarea eligibilă a unei investiții. Crearea și modernizarea de spații verzi vor reprezenta activități eligibile ce pot fi sprijinite în cadrul proiectelor care abordează în mod integrat nevoia comunităților marginalizate de a beneficia de locuințe sociale și amenajarea teritoriului în care este realizată investiția, complementar putând fi finanțate, în funcție de nevoile locale, și alte activități conexe care să revitalizeze arealul vizat: alei pietonale, piste de biciclete, spații de joacă și de recreere etc.

2. Transferul sumei de 15.352.941 EUR, din care 13.050.000 EUR contribuție UE(FEDR) aferente acțiunii Smart city

Justificare:

În cadrul acțiuni *Smart City* au fost vizate spre finanțare doar proiecte-pilot Smart city, ceea ce determină un interes scăzut din partea UAT-urilor. Absența unor strategii coerente de Smart city la nivelul localităților urbane conduce la lipsa unei viziuni

strategice și implicit, o cerere scăzută pentru această tipologie de finanțare. Ca urmare a discuțiilor avute cu reprezentanții UAT-urilor, nu s-a identificat un interes crescut pentru aceste investiții, în special datorită faptului că accentul este pus pe componenta *soft*, infrastructura fiind finanțată în procent limitat.

III. Suplimentarea alocării aferente domeniului *Educație* cu suma totală de 10.000.000 EUR, din care 7.414.400 EUR contribuție UE (FEDR), acest domeniu reprezentând o prioritate în Regiunea Vest.

Justificare:

În cadrul întâlnirilor de lucru care au avut loc cu autoritățile locale, reprezentanți ai unităților școlare și ai Inspectoratelor Județene Școlare a rezultat o nevoie sporită de a finanța unitățile de învățământ primar și secundar. Deși în cadrul PNRR există o componentă dedicată Educației, aceasta acoperă activitățile de dotare, existând astfel în continuare o nevoie ridicată de a realiza intervenții și asupra clădirilor, cu atât mai mult cu cât mare parte din acestea nu asigură condiții minime de confort, igienă și securitate.

Suplimentar, AM PR Vest propune sprijinirea grupurilor vulnerabile, prin lansarea unui apel dedicat care să finanțeze investiții în construirea/extinderea/modernizarea/ reabilitarea și dotarea/echiparea unităților de învățământ din comunitățile vulnerabile.

Pentru a suplimenta alocarea aferentă domeniului *Educație*, AM PR Vest propune următoarele **transferuri**:

1. Transferul sumei de 6.000.000 EUR, din care 5.100.000 EUR contribuție UE (FEDR) aferente domeniului Competențe pentru specializare inteligentă

Justificare:

AM PR Vest apreciază că nu există la acest moment o cerere fundamentată pentru dezvoltarea competențelor în domeniile de specializare inteligentă la o dimensiune așa extinsă cum a fost propusă inițial în cadrul PR Vest, având în vedere și lipsa formatorilor de pe piață și a cursurilor aferente. Alocarea rămasă, de 2,1 mil. EUR se va utiliza pentru finanțarea competențelor în cadrul unor proiecte integrate care abordează activitățile de cercetare-dezvoltare-inovare, având astfel un impact și o aplicabilitate mai ridicată.

2. Transferul sumei de 2.722.824 EUR, din care 2.314.400 EUR contribuție UE (FEDR) aferente acțiunii privind întreprinderile noi din Hunedoara.

Complementar cu propunerea de la punctul I.3., transferul acestei sumei conduce la eliminarea acțiunii privind sprijinirea întreprinderilor noi în Hunedoara.

IV. Suplimentarea alocării aferente domeniului *Eficiență energetică clădiri rezidențiale* cu suma totală de 30.000.000 EUR, din care 25.500.000 EUR contribuție UE (FEDR), având în vedere interesul crescut pentru acest domeniu.

Justificare:

Există în continuare o nevoie crescută de a finanța măsuri de eficiență energetică a fondului locativ, precum și un interes crescut al UAT-urilor de a pregăti proiecte în acest domeniu. La nivelul Regiunii Vest se află în pregătire un portofoliu de proiecte în domeniul eficientizării energetice.

Pentru a suplimenta alocarea aferentă domeniului *Eficiență energetică clădiri rezidențiale*, AM PR Vest propune următoarele **transferuri**:

1. Transferul sumei de 10.000.000 EUR, din care 8.400.000 EUR – FEDR, aferente domeniului Infrastructură verde.

Justificare:

Pentru a răspunde obiectivului PR Vest de a îmbunătăți calitatea aerului în localitățile urbane și de a se alinia direcției strategice a UE reflectată în Pactul Verde European (atingerea unei neutralități climatice la nivelul UE până în 2050), AM PR Vest propune realocarea sumei de 10.000.000 EUR în cadrul aceleiași Priorități, pentru a nu afecta contribuția PR Vest la obiectivele climatice.

2. Transferul sumei de 5.000.000 EUR, din care 4.250.000 EUR contribuție UE (FEDR) aferente domeniului Eficiență energetică clădiri publice.

Justificare:

Apetitul UAT-urilor pentru reabilitarea energetică a clădirilor publice a fost mai redus decât s-a estimat, având în vedere și restul finanțărilor disponibile prin PNRR. În prezent, este lansat un al doilea apel de proiecte pentru eficientizarea energetică a clădirilor publice, cu o alocare totală de 30.000.000 EUR.

3. Transferul sumei de 15.000.000 EUR din care 12.750.000 EUR contribuție UE (FEDR) aferente instrumentelor financiare pentru eficiență energetică.

Justificare:

Contextul național și regional, cadrul de reglementare și implementare pentru instrumente financiare în domeniul eficienței energetice nu stimulează aceste investiții și nu conduc la o cerere din partea UAT-urilor. Nevoia de a aborda si grupurile vulnerabile conduc spre necesitatea de a utiliza grantul în locul instrumentului financiar. Adițional, ADR Vest are în vedere identificarea unor instrumente de asistență tehnică pentru pregătirea Proiectelor Tehnice.

SINTEZĂ PROPUNERI REALOCĂRI PE TIPURI DE ACȚIUNI – DEFALCARE FEDR ȘI BS

TRANSFER DE LA	FEDR - EUR	BS - EUR	Valoare totală -EUR (FEDR + BS)	% BS	TRANSFER CĂTRE	FEDR - EUR	BS - EUR	Valoare totală - EUR (FEDR + BS)	% BS
Structuri de afaceri (Incubatoare)	10.200.000	1.800.000	12.000.000						
Clustere	3.400.000	600.000	4.000.000	15,00%	Platforma STEP	**19.785.600**	2.214.400	22.000.000	10,07%
Intreprinderi noi HD	6.185.600	1.091.576	7.277.176						
TOTAL	**19.785.600**	**3.491.576**	**23.277.176**						
Infrastructură verde	8.500.000	1.500.000	10.000.000	15,00%	Regenerare urbană (inclusiv locuințe sociale)	**21.550.000**	3.802.941	25.352.941	15,00%
Smart City	13.050.000	2.302.941	15.352.941						
TOTAL	**21.550.000**	**3.802.941**	**25.352.941**						
Competențe	5.100.000	900.000	6.000.000	15,00%	Educație	**7.414.400**	2.585.600	10.000.000	25,86%
Intreprinderi noi HD	2.314.400	408.424	2.722.824						
TOTAL	**7.414.400**	**1.308.424**	**8.722.824**						
Eficiență energetică clădiri publice	4.250.000	750.000	5.000.000						
Eficiență energetică Instrument financiare	12.750.000	2.250.000	15.000.000	15,00%	Eficiență energetică clădiri rezidențiale	**25.500.000**	4.500.000	30.000.000	15,00%
Infrastructură verde	8.500.000	1.500.000	10.000.000						
TOTAL	**25.500.000**	**4.500.000**	**30.000.000**						
TOTAL	**74.250.000**	**13.102.941**	**87.352.941**		**TOTAL**	**74.250.000**	**13.102.941**	**87.352.941**	

ANEXA 1: PR Vest - obiective de politică, priorități , obiective specifice și acțiuni de implementare

- **OP 1: O Europă mai competitivă și mai inteligentă**
  Prioritatea 1: O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice
  - **RSO1.1 Dezvoltarea și sporirea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate** prin acțiuni dedicate precum:
    A. Consolidarea bazei materiale publice de cercetare, în corelare cu nevoile pieței și aliniate dublei tranziții verde și digitale, prin investiții în dezvoltarea entităților care desfășoară activități specifice de CDI, indiferent de forma juridică a acestora,
    B. Dezvoltarea mecanismelor și a instrumentelor care stimulează activitățile inovative ale IMM-urilor,
    C. Dezvoltarea unui sistem regional de vouchere de inovare,
    D. Consolidarea cooperării pentru inovare cu parteneri interni sau externi.
  - **RSO1.2 Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, companii, organizații de cercetare și autorități publice** prin acțiuni dedicate precum susținerea transformării digitale a IMM-urilor în corelare cu indicatorii care compun indicele DESI.
  - **RSO1.3 Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive** prin acțiuni dedicate precum:
    A. Îmbunătățirea productivității și competitivității IMM-urilor, inclusiv sprijinirea proceselor de producție ecologice și a utilizării eficiente a resurselor în activitatea IMM-urilor, prin introducerea de metode avansate de producție, tehnologii sustenabile, contracararea efectelor schimbărilor climatice, transformarea verde și digitală, în vederea dezvoltării întregului sistem regional de producție,
    B. Susținerea și dezvoltarea structurilor de sprijin a afacerilor (incubatoare, acceleratoare) și a serviciilor suport localizate în cadrul acestora, în mod integrat cu sprijinirea IMM-urilor, inclusiv întreprinderi noi,
    C. Sprijin pentru crearea de întreprinderi noi, în județele Caraș-Severin și Hunedoara, prin achiziția de active corporale și active necorporale aferente investiției, modernizare/dotare spații de producție/servicii, însoțite de suport personalizat de tip: consiliere, mentoring, coaching, în fiecare etapă a dezvoltării,
    D. Sprijin prin Instrumente financiare:
       - Instrument Financiar de Accelerare a Afacerilor, prin care se va sprijini dezvoltarea unor idei de afaceri până la stadiul de Produs Minim Viabil (Minimum Viable Product – MVP) și se va oferi finanțare cu capital de risc

IMM-urilor care au potențial de creștere și/sau sunt exportatoare și utilizează tehnologii inovatoare,
- Instrument de Venture capital, care oferă investiții de capital de risc IMM-urilor de tip start-up, cu un potențial de creștere foarte mare sau IMM-urilor care s-au dezvoltat rapid și își propun să se extindă în continuare.

- **RSO1.4 Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat** prin acțiuni dedicate precum:
  A. Îmbunătățirea competențelor tehnice, manageriale, antreprenoriale, creative, ecologice în domeniile de specializare inteligentă,
  B. Operaționalizarea Agenției Regionale de Inovare.

- **OP 1: O Europă mai competitivă și mai inteligentă**
  Prioritatea 2: O regiune cu orașe Smart și o administrație digitalizată
  - **RSO 1.2 Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice** prin acțiuni dedicate precum:
    A. Digitalizarea administrației publice,
    B. Aplicații de tip Smart City.

- **OP 2: O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon**
  Prioritatea 3: O regiune cu orașe prietenoase cu mediul
  - **RSO2.1 Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră** prin acțiuni dedicate precum:
    A. Creșterea eficienței energetice în clădiri rezidențiale,
    B. Creșterea eficienței energetice în clădiri publice cu funcțiuni sociale,
    C. Finanțarea celei de-a doua etape a operațiunilor selectate în perioada 2014-2020 care îndeplinesc criteriile de etapizare de la articolul 118a din Regulamentul (UE) 2021/1060.

  - **RSO2.7 Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare** prin acțiuni dedicate precum crearea de noi spații verzi în intravilanul localităților urbane.

- **OP 2: O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon**
  Prioritatea 4: O regiune cu mobilitate urbană sustenabilă
  - **RSO2.8 Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon** prin acțiuni dedicate precum:
    A. Investiții privind sistemele de transport public local de călători și sistemele pentru transport alternativ nemotorizat,
    B. Alte investiții integrate în cadrul celor specificate la punctul A, destinate reducerii emisiilor de CO_2 și creșterii calității aerului în zona urbană,

C. Finanțarea celei de-a doua etape a operațiunilor selectate în perioada 2014-2020 care îndeplinesc criteriile de etapizare de la articolul 118a din Regulamentul (UE) 2021/1060.

- **OP 3: O Europă mai conectată**
  Prioritatea 5: O regiune accesibilă
  - **RSO3.2 Dezvoltarea și ameliorarea unei mobilități naționale, regionale și locale sustenabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere** prin acțiuni dedicate precum:
    A. Construirea, modernizarea și extinderea rețelei de transport care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv variante ocolitoare cu statut de drum județean, lucrări de artă, precum și elemente de digitalizare,
    B. Decongestionarea traficului din jurul marilor orașe prin investiții în construirea și modernizarea de pasaje sau noduri rutiere, pasarele pietonale, șosele de centură, intersecții periculoase etc. în scopul facilitării tranziției către un sistem de transport urban sustenabil,
    C. Dezvoltarea unui sistem de transport intra și interjudețean orientat spre nevoile utilizatorilor, inclusiv achiziția de mijloace de transport ecologice,
    D. Finanțarea celei de-a doua etape a operațiunilor selectate în perioada 2014-2020 care îndeplinesc criteriile de etapizare de la articolul 118a din Regulamentul (UE) 2021/1060.

- **OP 4: O Europă mai socială și mai incluzivă**
  Prioritatea 6: O regiune educată și atractivă
  - **RSO4.2 Îmbunătățirea accesului la servicii și favorabile incluziunii și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții, prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online** prin acțiuni dedicate precum:
    A. Investiții în unitățile de învățământ preșcolar, primar, gimnazial, profesional și superior,
    B. Sprijin pentru servicii de creștere a calității și de accesibilitate la educație, pentru dezvoltarea de noi specializări, prevenirea părăsirii timpurii a școlii, alte servicii educaționale destinate grupurilor vulnerabile pentru prevenirea excluziunii sociale, conform principiilor Pilonului European al Drepturilor Sociale, în flexibilitatea FEDR / FSE+, integrate obligatoriu în cadrul celor specificate mai sus,
    C. Finanțarea celei de-a doua etape a operațiunilor selectate în perioada 2014-2020 care îndeplinesc criteriile de etapizare de la articolul 118a din Regulamentul (UE) 2021/1060.

  - **RSO4.6 Creșterea rolului culturii și al turismului sustenabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială** prin acțiuni dedicate precum:

A. Dezvoltarea durabilă și punerea în valoare a stațiunilor turistice atestate, din mediul urban și din mediul rural, prin dezvoltarea infrastructurii turistice specifice,
B. Conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural UNESCO, inclusiv digitalizarea obiectivelor,
C. Investiții în modernizarea centrelor de agrement - tabere școlare, pentru copii și tineri,
D. Finanțarea celei de-a doua etape a operațiunilor selectate în perioada 2014-2020 care îndeplinesc criteriile de etapizare de la articolul 118a din Regulamentul (UE) 2021/1060.

- **OP 5: O Europă mai aproape de cetățeni**
  Prioritatea 7: O regiune pentru cetățeni:
  - **RSO5.1 Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului sustenabil și a securității în zonele urbane** prin acțiuni dedicate precum:
    A. Regenerare urbană și revitalizarea integrată a spațiilor publice urbane,
    B. Proiecte-pilot New European Bauhaus implementate în municipiile reședință de județ,
    C. Conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural clasa A, prin investiții în monumente de importanță națională, incluse în rute/circuite/trasee turistice tematice și care generează un impact economic semnificativ la nivel local, inclusiv măsuri de promovare și digitalizare,
    D. Construirea, modernizarea, amenajarea obiectivelor de infrastructură culturală publică, în municipii reședință de județ - biblioteci, muzee și colecții publice, instituții de spectacole sau concerte etc., cu accent pe diversificarea ofertei acestora, păstrarea și valorificarea identității locale, inclusiv implementarea tehnologiilor multimedia și a tehnicilor digitale de promovare, în strânsă legătură cu sectorul industriilor creative.
    E. Finanțarea celei de-a doua etape a operațiunilor selectate în perioada 2014-2020 care îndeplinesc criteriile de etapizare de la articolul 118a din Regulamentul (UE) 2021/1060.

Prioritatea 8: Asistență Tehnică

ANEXA 2: Lista apelurilor lansate până la 31 decembrie 2024

Prioritate	Cod OS	Cod IR	Denumire apel	Nr. Apel	Eligibil EURO	Nerambursabil (FEDR + BS) EURO
1	RSO1.3	IR1.3.A	Sprijin pentru microîntreprinderi	2	36.331.201	36.331.201
	RSO1.3	IR1.3.B	Sprijin pentru IMM-uri	1	41.250.000	41.250.000
	TOTAL			**3**	**77.581.201**	**77.581.201**
3	RSO2.1	IR3.1.A	Eficiență energetică în clădiri rezidențiale	6	55.030.589	53.929.977
	RSO2.1	IR3.1.C	Eficiență energetică în clădiri publice	6	46.764.706	45.829.411
	RSO2.7	IR3.2	Infrastructură verde	1	40.000.000	39.200.000
	TOTAL			**13**	**141.795.295**	**138.959.388**
4	RSO2.8	IR4.1	Mobilitate urbană sustenabilă	7	157.363.530	154.216.260
	TOTAL			**7**	**157.363.530**	**154.216.260**
5	RSO3.2	IR5.1.A	Drumuri județene	1	107.748.235	105.593.270
	RSO3.2	IR5.1.B	Descongestionare trafic	1	43.552.941	42.681.882
	TOTAL			**2**	**151.301.176**	**148.275.152**
6	RSO4.2	IR6.1.A	Grădinițe	7	16.074.983	15.753.483
	RSO4.2	IR6.1.BC	Școli și Licee	7	52.060.449	51.019.243
	RSO4.2	IR6.1.D	Universități	1	21.000.000	20.580.000
	RSO4.6	IR6.2.B	Turism	1	66.510.805	65.180.589
	TOTAL			**16**	**155.646.237**	**152.533.315**
7	RSO5.1	IR7.1.A	Revitalizare și regenerare urbană	6	131.183.531	128.559.861
	RSO5.1	IR7.1.B	New European Bauhaus - Pacte de integritate	1	200.000	200.000
	TOTAL			**7**	**131.383.531**	**128.759.861**
8	RSO6	AT8	Asistență tehnică	1	49.376.506	49.376.506
	TOTAL			**1**	**49.376.506**	**49.376.506**
Apeluri dedicate proiectelor etapizate				**12**		
			Total	**61**	**864.447.476**	**849.701.683**

ANEXA 3: Priorități & Obiective specifice: apeluri, contracte și plăți, inclusiv apelurile pentru proiectele etapizate din POR 2014-2020

Prioritate	Obiective specifice (OS) (denumire)	Apeluri lansate		Contracte semnate		Plăți către beneficiari	
		(număr)	(% valoare apel din alocare OS)	(număr)	(% valoare contractată din alocare OS)	(valoare)	(% valoare plăți din alocare OS)
Prioritatea 1: O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	**RSO1.1** Dezvoltarea și sporirea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate **Alocare financiară nerambursabilă: 59.527.883 EUR** (5,12% din total nerambursabil PR Vest)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
	RSO1.2 Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice **Alocare financiară nerambursabilă: 15.382.353 EUR** (1,32% din total nerambursabil PR Vest)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
	RSO1.3 Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive **Alocare financiară nerambursabilă: 150.081.201 EUR** (12,91% din total nerambursabil PR Vest)	3	51,69%	70	7,90%	1.616.449,19	1,08%
	RSO1.4 Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat **Alocare financiară nerambursabilă: 11.117.647 EUR** (0,96% din total nerambursabil PR Vest)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%

Prioritate	Obiective specifice (OS) (denumire)	Apeluri lansate		Contracte semnate		Plăți către beneficiari	
		(număr)	(% valoare apel din alocare OS)	(număr)	(% valoare contractată din alocare OS)	(valoare)	(% valoare plăți din alocare OS)
Prioritatea 2: O regiune cu orașe Smart și o administrație digitalizată	**RSO1.2** Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice **Alocare financiară nerambursabilă: 33.435.295 EUR** (2,88% din total nerambursabil PR Vest)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Prioritatea 3: O regiune cu orașe prietenoase cu mediul	**RSO2.1** Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (**Alocare financiară nerambursabilă: 114.459.388 EUR (9,85%** din total nerambursabil PR Vest)	15*	87,16%	25	20,57%	1.612.807,84	1,41%
	RSO2.7 Intensificare acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare **Alocare financiară nerambursabilă: 39.200.000 EUR** (3,37% din total nerambursabil PR Vest)	1	100%	1	4,95%	0	0,00%
Prioritatea 4: O regiune cu mobilitate urbană sustenabilă	**RSO2.8** Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon **Alocare financiară nerambursabilă: 154.216.260 EUR** (13,27% din total nerambursabil PR Vest)	8*	100%	23	102,04%	62.998.993,38	40,85%

Prioritate	Obiective specifice (OS) (denumire)	Apeluri lansate		Contracte semnate		Plăți către beneficiari	
		(număr)	(% valoare apel din alocare OS)	(număr)	(% valoare contractată din alocare OS)	(valoare)	(% valoare plăți din alocare OS)
Prioritatea 5: O regiune accesibilă	**RSO3.2** Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere **Alocare financiară nerambursabilă: 155.216.329 EUR** (13,36**%** din total nerambursabil PR Vest)	3*	95,53%	9	117,53%	6.209.259,02	4,00%
Prioritatea 6: O regiune educată și atractivă	**RSO4.2** Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online **Alocare financiară nerambursabilă: 109.218.115 EUR** (9,40% din total nerambursabil PR Vest)	19*	79,98%	43	43,58%	7.675.475,88	7,03%
	RSO4.6 Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială – apel etapizat **Alocare financiară nerambursabilă: 81.100.376 EUR** (6,98% din total nerambursabil PR Vest) Valoare aprobată pentru supracontractare: 5,6 mil EUR	2*	80,37%	4	6,84%	2.524.869,04	3,11%

Prioritate	Obiective specifice (OS) (denumire)	Apeluri lansate		Contracte semnate		Plăți către beneficiari	
		(număr)	(% valoare apel din alocare OS)	(număr)	(% valoare contractată din alocare OS)	(valoare)	(% valoare plăți din alocare OS)
Prioritatea 7: O regiune pentru cetățeni	**RSO5.1** Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane **Alocare financiară nerambursabilă: 189.834.448 EUR** (16,33% din total nerambursabil PR Vest)	9	67,83%	30	36,50%	6.405.377,43	3,37%
Prioritatea 8: Asistență tehnică	Asistență tehnică Vest **Alocare financiară nerambursabilă: 49.376.506 EUR** (4,25% din total nerambursabil PR Vest)	1	100,00%	3	29,12%	13.792.988,07	27,93%
	TOTAL NERAMBURSABIL PR VEST: 1.162.165.801 EUR	**61**	**73,11%**	**208**	**44,22%**	**102.836.219,85**	**8,85%**